



Національна служба
здоров'я України

ГІД ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ:

простими словами про медичні гарантії

2026

1.	За якою медичною допомогою Ви можете звернутися?	3
2.	Забезпечення ліками ветеранів та ветеранок під час стаціонарного або амбулаторного лікування	8
3.	Довготривалий медичний догляд (нова послуга з 2026 року)	11
4.	Лікування травм війни	13
5.	Захворювання серцево-судинної системи	14
6.	Реабілітація	18
7.	Реабілітація пацієнтів з ампутаціями	21
8.	Порушення роботи опорно-рухового апарату	23
9.	Психологічна та психіатрична допомога	25
10.	Комплексна стоматологічна допомога	28
11.	Порушення або втрата зору	30
12.	Порушення слуху внаслідок черепно-мозкової травми чи контузії	33
13.	Запальні хвороби центральної нервової системи	35
14.	Захворювання шлунково-кишкового тракту	36
15.	Інфекційні хвороби шкіри та підшкірної клітковини	38
16.	Онкологічні захворювання та доброякісні утворення	40
17.	Паліативна медична допомога	43
18.	ВІЛ, гепатити та інші інфекційні захворювання	45
19.	Туберкульоз та інші захворювання органів дихання	47
20.	Репродуктивні проблеми та захворювання	50
21.	Наркотичні або інші залежності	52
22.	Як ветерану подати скаргу до НСЗУ: алгоритм дій	53

Цей гід підготовлений Національною службою здоров'я України для ветеранів і ветеранок з метою надати чітку, зрозумілу та практичну інформацію про безоплатні медичні послуги, гарантовані державою в межах Програми медичних гарантій та інших програм медичної допомоги, які спрямовані на підтримку захисників і захисниць у 2026 році.

У гіді зібрано пояснення щодо видів медичної допомоги, порядку її отримання

та можливостей у межах окремих програм для ветеранів і ветеранок. Матеріали підготовлено у форматі, зручному для використання як самими ветеранами, так і фахівцями, які працюють з ветеранською спільнотою.

Гід є відкритим для вільного використання, відтворення та поширення у друкованому й електронному форматах – повністю або частково.

За якою медичною допомогою Ви можете звернутися?

ПЕРВИННА МЕДИЧНА ДОПОМОГА



СІМЕЙНИЙ ЛІКАР

— Ваш основний помічник та перша ланка отримання медичної допомоги за будь-яких проблем зі здоров'ям або для профілактичних оглядів. Він оцінює загальний стан, надає первинну консультацію, формує направлення на аналізи чи обстеження, створює направлення на консультації до вузькопрофільних лікарів та виписує рецепти на медичні препарати за програмою реімбурсації "Доступні ліки".

Де обрати сімейного лікаря?

Спочатку Вам потрібно укласти декларацію з сімейним лікарем, якщо Ви ще цього не зробили.

Для цього скористайтесь сайтом НСЗУ. Там можна переглянути, які лікувальні заклади доступні у Вашому населеному пункті, та їхні контакти. Там само є перелік лікарів, з якими можна укласти декларацію:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-nadannia-pervinnoyi-medichnoi>

Оберіть лікаря та запишіться на прийом. Запис можна зробити за телефоном реєстратури.

Прийом у сімейного лікаря

Сімейний лікар розпитає Вас про причини звернення, огляне, оцінить загальний стан, визначить фактори ризику, встановить попередній діагноз, видасть направлення на лабораторні дослідження чи додаткові обстеження – за потреби. Після цього складається план консультацій та лікування.

Перелік безоплатних досліджень за призначенням сімейного лікаря:

- загальний аналіз крові з лейкоцитарною формулою (еритроцити, гемоглобін, гематокрит, тромбоцити, лейкоцити, базофіли, еозинофіли, сегментоядерні нейтрофіли, паличкоядерні нейтрофіли, лімфоцити, моноцити);
- загальний аналіз сечі (колір, прозорість, реакція (рН), відносна щільність, білок, глюкоза, еритроцити, лейкоцити, епітеліальні клітини, циліндри, солі, бактерії, ацетон (кетонові тіла);
- глюкоза в цільній крові;
- холестерин загальний;

Швидкі тести:

- на вагітність;
- на тропонін;
- на ВІЛ;
- на вірусні гепатити В і С;
- на антиген SARS-CoV-2;

Інші дослідження:

- електрокардіографія, пікфлоуметрія, отоскопія, офтальмоскопія, камертональні тести, а також вимірювання гостроти зору.

Після обстежень сімейний лікар в разі потреби:

- направить на консультацію до вузько-профільного лікаря;
- випише рецепти на ліки.

Також Ваш сімейний лікар може допомогти з питаннями психічного здоров'я, зокрема:

- провести скринінг на психічні та неврологічні розлади, а також розлади, пов'язані з вживанням психоактивних речовин;
- надати екстрену допомогу при гострій стресовій реакції;
- підтримати у складних життєвих ситуаціях, щоб запобігти погіршенню психоемоційного стану;
- вести пацієнтів із розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин, застосовуючи лікування та психологічну підтримку;
- за потреби направити до психіатра або нарколога;

- допомогти розібратися, як зберегти психічне здоров'я та емоційний добробут.

Які ще послуги можна отримати на первинній ланці

- направлення на реабілітацію, паліативну допомогу;
- вакцинація за Національним календарем щеплень та рекомендованими вакцинами, а також під час проведення вакцинації за епідемічними показаннями, екстреної імунопрофілактики (крім сказу);
- видача довідок, медичних висновків про тимчасову непрацездатність, направлень/оформлення документів для проведення оцінювання повсякденного функціонування особи.

Оповіщення про е-Направлення або е-Рецепт на ліки надходять:

- автоматично у застосунок Дія, якщо Ви авторизовані;
- якщо доставити повідомлення в Дію не вдалося – воно надходить у Viber;
- якщо Viber немає на телефоні – Ви отримуєте SMS;
- якщо у Вас немає телефону – Ви отримуєте паперову пам'ятку.

СПЕЦІАЛІЗОВАНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА



Точний діагноз встановлюють спеціалісти вторинної ланки (профільні лікарі – наприклад, кардіолог, невропатолог, хірург тощо).

Які послуги надають лікарі-спеціалісти

- додатково оглядають;
- призначають лікування;
- виписують рецепти на ліки;
- видають направлення на госпіталізацію чи реабілітацію;
- призначають додаткові аналізи чи дослідження;
- оформляють направлення на оцінювання повсякденного функціонування особи.

Безоплатні послуги в рамках амбулаторного пакета:

- консультування та лікування;
- проведення малих хірургічних втручань;
- діагностично-лікувальні інтервенційні процедури: ендоскопія органів дихання та ЛОР-органів, ендоскопія гастроінтестинальна, урологічна/гінекологічна, ортопедична; інтервенційна візуалізація; сеанси гіпербаричної кисневої терапії;
- діагностичні інструментальні дослідження: МРТ/КТ та МРТ/КТ у тому числі – з контрастуванням, рентген, УЗД;
- клінічні інструментальні дослідження: оцінка уродинаміки, моніторинг рухливості

стравоходу та рН, тести на легеневу функцію та спірометрія, оцінка функції дихання, дослідження сну, стрес-ЕКГ, ЕЕГ, ЕМГ;

- спеціалізовані кардіологічні дослідження (включаючи холтерівський моніторинг);
- нейрофізіологічні та нейропсихологічні дослідження;
- лабораторна діагностика: проведення гематологічних, біохімічних, мікробіологічних, імунологічних, гістологічних, цитологічних, генетичних та інших досліджень;
- медична допомога в умовах денного стаціонару;
- анестезіологічне забезпечення та знеболення на всіх етапах діагностики і лікування.

Повний перелік послуг на сайті НСЗУ в пункті №9 “Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах” за посиланням:



<https://nszu.gov.ua/nadavacam-poslug/kontaktuvannia-ta-vimogi-pmg-1?groups%5B4%5D%5Battributes%5D%5B%5D=38&page=1&tab=3>

Що треба для візиту до вузького фахівця?

- електронне направлення, яке формує лікар первинної ланки (сімейний лікар чи терапевт) планово і за потреби.

До якого лікаря можна звернутися без направлення?

■ до акушера-гінеколога, нарколога, фтизіатра;

■ до психолога, психіатра, психотерапевта, клінічного психолога, але за умови, що в закладі, до якого ви звертаєтеся відсутній договір з НСЗУ за пакетом психосоціальної та психіатричної допомоги – цю інформацію краще уточнити телефоном у реєстратурі медзакладу;

■ до стоматолога, стоматолога-терапевта, стоматолога-хірурга, лікаря зубного, лікаря-хірурга щелепно-лицевого.

Якщо Ви спостерігаєтеся у вузького спеціаліста (кардіолога, хірурга, тощо), повторне направлення від сімейного лікаря на кожен наступний візит Вам не потрібне.

Зауважте, що направлення на додаткові обстеження/аналізи чи консультації має виписувати лікар вузької спеціалізації, який їх призначає.

АМБУЛАТОРНЕ АБО СТАЦІОНАРНЕ ЛІКУВАННЯ



аналізи та інструментальна діагностика при амбулаторному лікуванні є безоплатними за електронним направленням від сімейного або лікуючого лікаря;

направлення на аналізи та інструментальні дослідження при стаціонарному лікуванні не потрібне.

Після виписки зі стаціонару Ви маєте знову прийти до сімейного лікаря для контролю стану та подальшого супроводу.

Зверніть увагу, що лікарня (поліклініка чи діагностичний центр) надають такі медичні послуги, на яких вони спеціалізуються і для яких мають обладнання та лікарів у штаті закладу.

Без направлення та незалежно від наявності декларації з сімейним лікарем надається екстрена медична допомога.

Для того, щоб знайти лікарні з відповідними медичними послугами, яких Ви потре-

буєте – можна скористатися електронною картою місць надання послуг за Програмою медичних гарантій на сайті НСЗУ:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-nadannia-poslug-za-programoiu>

На кожній сторінці карти є можливість виконувати пошук за фільтрами, розміщеними в окремих вкладках у верхній частині дашборду. За їх допомогою можна обрати область, громаду та населений пункт, де вам потрібно отримати послугу, форму власності та назву медичного закладу. Також пошук можна здійснювати за пакетами послуг, за кодами послуг з електронного направлення, за спеціалізацією медичного персоналу, за кодом медичного втручання. Або ж зателефонуйте за номером телефону 16-77 – оператор контакт-центру НСЗУ надасть необхідну вам інформацію.

Що у вас можуть спитати лікарі?

■ Чи хворіли Ви (і чим саме) під час служби?

■ Як у Вас були захворювання ще до початку служби?

■ Чи отримували Ви травми, поранення? Чи були госпіталізовані?

■ Чи було у Вас поранення голови, що супроводжувалось знепритомненням, втратою пам'яті, баченням "зірок перед очима" або тимчасовим дезорієнтуванням, нудотою, блюванням?

■ Чи були Ви військовополоненим/ою?

■ Чи були Ви свідком поранення інших людей, ворожого вогню під час бойових дій, чи інші події, які Ви запам'ятали і які тривожать Вас досі? Вам не потрібно розказувати їх, якщо Ви не хочете про це говорити. Достатньо лише факту.

■ Чи обстежували Вас колись на наявність інфекційних захворювань? Чи хочете Ви здійснити таке обстеження?

■ Чи мали Ви контакт з отруйними речовинами під час служби?

■ Чи відбувались під час Вашої служби ситуації, які Ви могли б класифікувати як фізичне або психологічне насильство?

■ Чи перебували Ви на відстані 50 і менше метрів від вибухів?

■ Чи мали Ви можливість або хочете говорити про цей досвід із кимось, наприклад, із психологом або психотерапевтом?

Такий збір даних робитиметься лише з професійною метою для кращого лікування. Інформація, озвучена Вами на прийомі є конфіденційною: лікарі не мають права її розголошувати.

Куди скажитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

■ керівництву лікарні/поліклініки;

■ до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Забезпечення ліками ветеранів та ветеранок під час стаціонарного або амбулаторного лікування

При лікуванні у стаціонарі або для амбулаторного лікування ветеран/ветеранка може розраховувати на безоплатні ліки. Є чотири шляхи забезпечення пацієнтів медикаментами.

ДОСТУПНІ ЛІКИ



Це державна програма реімбурсації, яка розширює доступ до ліків людям із хронічними захворюваннями. За цією програмою пацієнти, які потребують постійного прийому певних ліків, можуть одержати їх безоплатно або з частковою доплатою. Для отримання "Доступних ліків" потрібен електронний рецепт від сімейного або лікуючого лікаря. Забрати препарати можна в аптеці, яка має договір із НСЗУ.

Як пацієнту скористатися програмою Доступні ліки

Щоб почати отримувати ліки за програмою необхідно звернутися до сімейного лікаря або лікуючого лікаря.

Пам'ятайте: термін дії рецепту становить 30 днів з дати виписування.

З рецептом зверніться до будь-якої аптеки, яка має договір з НСЗУ.

Як знайти аптеку, що працює за програмою

Зайдіть на офіційний сайт НСЗУ та відкрийте розділ «НСЗУ цифрова». Оберіть «Аналітичні панелі (дашборди)», далі –

«Електронна карта місць відпуску лікарських засобів за е-Рецептом», або перейдіть за посиланням:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-vidpusku-li-karskix-zasobiv>

У фільтрах зазначте:

- свою область;
- свою громаду;
- програму «НСЗУ (Реімбурсація)».

Після цього мапа покаже аптеки у вашій громаді, які працюють за програмою, а також їхні адреси та телефони.

Як перевірити наявність препарату в аптеці

Карта показує аптеки-учасниці програми, але не відображає наявність конкретного лікарського засобу.

Тому саме короткий дзвінок перед візитом до аптеки допоможе переконатися, що необхідний вам препарат є в наявності.

Якщо наразі скористатися сайтом немає можливості, зателефонуйте до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77.

Як отримати ліки за е-рецептом?

В аптеці:

1. Назвіть номер електронного рецепта.
2. Уточніть, який саме препарат ви отримujete, та чи передбачена доплата.
3. Після узгодження назвіть код погашення.
4. Отримайте ліки або медичний виріб.

Нагадуємо, до програми «Доступні ліки» наразі входить 778 позицій лікарських засобів та медичних виробів, з них 284 – повністю безоплатні для пацієнтів.

Нині до програми включені лікарські засоби для лікування:

- серцево-судинних хвороб (в т.ч. для профілактики інсультів та інфарктів);
- діабету I (інсуліни);
- діабету II типу;
- нецукрового діабету;
- хронічних обструктивних захворювань легень та бронхіальної астми;
- розладів психіки та поведінки, епілепсії;
- хвороби Паркінсона;

ЛІКИ З НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕРЕЛІКУ ОСНОВНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Цими препаратами пацієнти забезпечуються безоплатно під час стаціонарного й амбулаторного лікування. Сюди входять ліки при серцевій недостатності, туберкульозі, гепатитах, протисудомні, гормони тощо:

Медзаклади зобов'язані закуповувати дані ліки самостійно та покривати ними потреби пацієнтів на 100%. Перевірити наявність ліків

- болю та надання паліативної допомоги;
- імуносупресанти;
- хвороб ендокринної системи;
- метаболічних, аутоімунних та запальних захворювань;
- глаукоми;
- мігрені;
- вагітних;
- онкологічних захворювань (злоякісні новоутворення молочної залози);
- тест-смужки для вимірювання рівня цукру в крові (для пацієнтів з діабетом I типу).

Детальні умови отримання ліків за



<https://nszu.gov.ua/gromadianam/dostupni-lik-ta-insulini>

Повний перелік лікарських засобів та медичних виробів за програмою реімбурсації “Доступні ліки” станом на 30 квітня



<https://nszu.gov.ua/gromadianam/dostupni-lik-povnij-perelik>

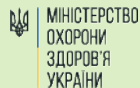


можна на інформаційних стендах та сайтах лікарень, на сайтах місцевих органів влади.



https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2009-%D0%BF#n15?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMtAAAR3v6dwhU6eLZVJqAXjp7HdYKGo4QETsV4yYAttK_MAiemDvJBETn_-RPqQ_aem_owpmsgVTglA3PHEvI31eubQ

ЦЕНТРАЛІЗОВАНІ ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ



Щороку Міністерство охорони здоров'я закуповує необхідні пацієнтам ліки та постачає до медзакладів для стаціонарного й амбулаторного лікування українців. Зокрема, це препарати проти онкології, серцево-судинних захворювань, ДЦП, розсіяного склерозу та багато інших. Повний перелік препаратів можна подивитися за посиланням:



<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/216-2022-%D0%BF#Text>

Перевірити наявність ліків у лікарні зручно за допомогою сервісу "Є ліки":



https://eliky.in.ua/?fbclid=IwY2xjawlhgmFleHRuA2FibQIxMAABHUXFOyQTlej3LxOAW9Cqe7i4RNG9LALyrcJ6DoWIDfjYmbaR909fWU9Gw_aem_d-_ceZtjA5ioWw85Pga2jQ

ОКРЕМА УРЯДОВА ПРОГРАМА



Відповідно до постанови КМУ №1303 від 17.08.1998 року



<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1303-98-%D0%BF#Text>

ветерани належать до груп населення, яким у разі амбулаторного лікування лікарські

засоби за рецептами лікарів відпускаються безоплатно.

Зверніть увагу!

Програма адмініструється Міністерством охорони здоров'я України та не поширюється на лікарські засоби, які відшкодовуються в межах програми реімбурсації "Доступні ліки".

МІСЦЕВІ ПРОГРАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКАМИ



Майже в кожній громаді є спеціальні соціальні програми, які забезпечують місцевих мешканців безоплатними ліками. Найчастіше це препарати для пацієнтів важкохворих та з рідкісними захворюваннями. Щоб отримати медикаменти за даною програмою, варто звернутися до органів місцевого самоврядування.

Важливо: якщо лікарські засоби входять до державних програм, пацієнт забезпечується ними безоплатно. У разі відмови або вимагання оплати варто звертатися до НСЗУ за номером 16-77 або на гарячу лінію МОЗ – 0800 505 201.

Довготривалий медичний догляд (нова послуга з 2026 року)

З 2026 року для ветеранів і ветеранок запроваджено послугу довготривалого медичного догляду. Вона призначена для людей, які внаслідок поранень, важких травм або захворювань втратили здатність самостійно піклуватися про себе і потребують постійної медичної допомоги та догляду.

Довготривалий медичний догляд надається у стаціонарних умовах. Підставами для надання цієї послуги є:

- суттєві обмеження у повсякденній активності та самообслуговуванні;
- направлення лікаря або переведення з іншого закладу охорони здоров'я;
- підтверджена потреба у тривалому догляді за результатами медичної оцінки стану.

Що входить у довготривалий медичний догляд

Послуга передбачає цілодобовий медичний догляд і спостереження, адаптований до стану людини. Зокрема забезпечується:

- постійний контроль стану здоров'я і коригування плану догляду;
- щоденний медичний нагляд і контроль прийому призначених ліків;
- профілактика ускладнень, зокрема пролежнів, контрактур та інфекцій;

- догляд за шкірою, ранами та пролежнями (за наявності);
- знеболення і полегшення симптомів з регулярною оцінкою ефективності;
- проведення необхідних обстежень за медичними показаннями;
- киснева або респіраторна підтримка за потреби;
- допомога з гігієною, харчуванням і прийомом їжі, у тому числі спеціальним харчуванням;
- підтримуюча реабілітація для збереження наявних функцій і запобігання ускладнень;
- психологічна підтримка.

За потреби також проводиться навчання осіб, які здійснюють догляд, з питань безпечного переміщення, профілактики ускладнень та щоденного догляду.

Покроковий алгоритм як отримати послугу довготривалого медичного догляду

КРОК 1. ПОДАННЯ ЗАЯВИ

Для отримання послуги пацієнт подає до закладу охорони здоров'я, який бере участь в експериментальному проєкті, заяву про надання довготривалого медичного догляду.

Якщо пацієнт перебуває без свідомості або не може подати заяву особисто, це може зробити:

- дружина або чоловік,

- інший член сім'ї,
- законний представник.

КРОК 2. ПОДАННЯ ДОКУМЕНТІВ

Разом із заявою подаються:

- документ, що підтверджує статус:
- посвідчення учасника бойових дій або витяг з Єдиного державного реєстру ветеранів війни;
- посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни або витяг з Єдиного державного реєстру ветеранів війни;
- направлення від лікаря загальної практики – сімейного лікаря або іншого лікаря-спеціаліста.

Направлення не потрібне у разі переведення пацієнта з іншого закладу охорони здоров'я або з іншого клінічного підрозділу.

КРОК 3. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСОБИ

У заяві зазначається:

- реєстраційний номер облікової картки платника податків,
або
- серія та номер паспорта громадянина України (для осіб, які відмовилися від отримання податкового номера з релігійних переконань),
або
- паспортний документ іноземця чи інший документ, що посвідчує особу.

КРОК 4. ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГИ

Послуги надаються пацієнтам почергово – у порядку надходження заяв.

Де надається послуга

Довготривалий медичний догляд надається у закладах охорони здоров'я, які мають спеціально організовані умови для такого виду допомоги та уклали договір з НСЗУ на цей пакет послуг.

Знайти заклади, які надають послугу можна на сайті НСЗУ:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/ukladeni-dogovori-pro-medicne-obsluguvannia-nasel>

Скористайтеся розділом “НСЗУ цифрова”/Аналітичні панелі (дашборди)/ “Укладені договори про медичне обслуговування”. У вкладці “Деталізація інформації про укладені договори” виберіть область/громаду, а у фільтрі “Пакет послуг” – “Довготривалий медичний догляд окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України”.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Лікування травм війни

Послуги з лікування бойових травм і травм війни, у тому числі множинних поранень, мінно-вибухових ушкоджень, опіків, переломів, черепно-мозкових травм, ампутацій, контузій, отруєнь та їх наслідків входять до Програми медичних гарантій. Держава оплачує таке лікування за підвищеними тарифами у закладах, які мають договір із НСЗУ.

Зокрема, медична допомога при травмах війни включає:

- хірургічні операції будь-якої складності, зокрема повторні або комбіновані;
- множинні операції під час одного лікування – якщо пацієнт має кілька поранень або травм, лікування у відділенні інтенсивної терапії або реанімації;
- вентиляцію легень (ШВЛ), ЕКМО, трахеостомію;
- нейрохірургічні втручання;
- пересадки тканин, лікування опіків і політравм;
- усе необхідне забезпечення: медикаменти, перев'язувальні матеріали, знеболення, діагностику (рентген, УЗД, лабораторні дослідження);
- цілодобовий догляд, харчування, реабілітацію після травми (зокрема, за пакетом "Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у стаціонарних умовах").

Важливо, пацієнт/пацієнтка нічого не сплачує, навіть якщо потрібно кілька хірургічних втручань одночасно!

Де отримати допомогу:

- у лікарнях, які мають договір із НСЗУ за хірургічним пакетом №3 «Хірургічні операції дорослим і дітям у стаціонарних умовах».
- знайти лікарню можна на сайті НСЗУ:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-nadanni-a-poslug-za-programoiu>

- або зателефонувати на 16-77.

Якщо вимагають оплати – звертайтеся до адміністрації лікарні або НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Захворювання серцево-судинної системи

Військова служба та участь у бойових діях пов'язані з надзвичайним фізичним і психологічним навантаженням, що підвищує ризик серцево-судинних захворювань

Коли варто звернутися до лікаря:

- підвищується артеріальний тиск;
- з'явився біль у грудній клітці, особливо під час фізичного навантаження;
- задишка та відчуття нестачі повітря при ходьбі навіть на невеликій дистанції.

За електронним направленням від сімейного лікаря Ви можете безоплатно отримати:

- консультування, діагностику, оцінювання, спостереження, лікування хвороб серця, серцевої недостатності, гіпертензії та ін.;
- консультації фахівців – кардіологів, ревматологів, кардіохірургів та інших за потреби.

За електронним направленням від вузького фахівця безоплатно гарантовано:

- повний спектр інструментальних (КТ, МРТ тощо) та додаткових лабораторних досліджень;
- необхідні діагностично-лікувальні та інтервенційні процедури;
- за клінічної необхідності – проведення оперативних втручань (стентування,

встановлення кардіостимулятора, операції на клапанах, ін.).

Медзаклад забезпечує пацієнта лікарськими засобами, медичними виробами та витратними матеріалами, необхідними для лікування. Йдеться про препарати з Національного переліку, ліки, що централізовано закуповуються Міністерством охорони здоров'я або фінансуються з державних і місцевих програм, а також необхідні медичні вироби та витратні матеріали відповідно до стандартів лікування.

Важливо, дорогі медичні вироби – зокрема штучні клапани серця, стенти, кардіостимулятори та оксигенатори – централізовано закуповуються за кошти державного бюджету і постачаються у лікарні. Для пацієнтів вони також безоплатні.

Перевірити наявність медичних виробів у лікарні можна через чат-бот:



https://t.me/medpro_ukraine_bot

Кардіологічні операції у межах Програми медичних гарантій виконують 79 медичних закладів, які мають договір з НСЗУ на пакети "Хірургічні операції дорослим та дітям у стаціонарних умовах" та "Хірургічні операції дорослим та дітям в умовах стаціонару одного дня". **Перелік закладів доступний за посиланням**



<https://cutt.ly/itYrleIU>

Отримати допомогу можна за направленням лікаря, при доставленні бригадою екстреної медичної допомоги, переведенні з іншого медичного закладу або при самозверненні у невідкладному стані. Тобто, безоплатні операції проводяться як у планових, так і в ургентних випадках.

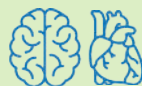
Які ліки є доступними?

Програма "Доступні ліки" передбачає, що пацієнти із серцево-судинними захво-

руваннями можуть отримувати лікарські засоби безплатно або з частковою доплатою, в тому числі комбіновані препарати.

Щоб отримати ліки за програмою реімбурсації "Доступні ліки" зверніться до лікаря первинної медичної допомоги, з яким маєте укладену декларацію. Лікар випише рецепт на основі обстежень та діагнозу.

ЛІКУВАННЯ ПРИ ІНСУЛЬТІ/ІНФАРКТІ



Медична допомога при гострому мозковому інсульті та при гострому інфаркті міокарда є безоплатною і надається в стаціонарі за Програмою медичних гарантій. Якщо у ветерана/ветеранки стався інсульт/інфаркт, усі необхідні обстеження, лікування, складні втручання, ліки, перебування в лікарні, реабілітацію та догляд оплачує держава.

Інсульт

Після доставлення до лікарні або самозвернення у невідкладному стані пацієнта одразу оглядає лікар. Без зволікань проводиться комп'ютерна або магнітно-резонансна томографія головного мозку. Це обстеження роблять пацієнтам з підозрою на інсульт не пізніше ніж протягом першої години. За потреби під час обстеження забезпечується знеболення або анестезіологічний супровід.

Паралельно проводяться всі необхідні аналізи крові та інші обстеження: аналізи на згортання, біохімія, глюкоза, ЕКГ, ультразвукові дослідження судин. Усі реактиви, матеріали та робота лабораторії забезпечуються лікарнею. Пацієнта або родину не мають просити щось купувати для аналізів.

Після обстежень лікарі визначають тип інсульту і одразу розпочинають лікування. Якщо інсульт ішемічний і стан пацієнта дозволяє, вводяться спеціальні препарати для відновлення кровотоку. Ці препарати, а також усі системи, катетери та витратні матеріали надає лікарня. Пацієнт нічого не купує.

Якщо для відновлення кровопостачання потрібне складне втручання через судини або операція на головному мозку, лікування організовується відповідно до стану пацієнта. Якщо така допомога не може бути надана в цій лікарні, пацієнта перевозять до

Гострий інфаркт міокарда/ повторний інфаркт

іншого закладу екстреною медичною допомогою. Перевезення, операція, анестезія, перебування в інсультному відділенні інтенсивної терапії та подальше лікування також є безоплатними.

Під час лікування пацієнт забезпечується всіма необхідними ліками: знеболювальними, препаратами для анестезії, підтримки дихання і тиску, ліками для профілактики ускладнень, а також препаратами крові за потреби. Медичні вироби та витратні матеріали для догляду, інфузій, харчування через зонд або внутрішньовенно також надає заклад охорони здоров'я.

Пацієнт перебуває під цілодобовим наглядом лікарів і медсестер, у звичайній палаті або у відділенні інтенсивної терапії. Харчування в стаціонарі входить у пакет медичної допомоги.

Ще під час перебування в лікарні починається реабілітація, а перед випискою лікарі визначають подальший маршрут відновлення. Родині пояснюють, як доглядати за пацієнтом і що робити після виписки.

Головне, що мають знати ветерани та їх родини: інсульт – це невідкладний стан, і держава оплачує весь необхідний обсяг лікування. Пацієнт не повинен купувати ліки, платити за обстеження, анестезію, операції, інтенсивну терапію, харчування чи перевезення між лікарнями.

ПЕРШІ СИМПТОМИ ІНСУЛЬТУ:

раптова слабкість, порушення мовлення, оніміння кінцівок, втрата координації тощо.

При гострому або повторному інфаркті міокарда пацієнту надається стаціонарна медична допомога, яка включає обстеження, лабораторні дослідження, медикаментозне лікування, втручання на коронарних судинах за медичними показаннями, перебування в палаті або відділенні інтенсивної терапії, а також медичний догляд і харчування.

У процесі лікування проводяться обстеження, що дозволяють оцінити стан серця і перебіг інфаркту. Зокрема виконуються електрокардіограма, ультразвукове дослідження серця, рентгенологічні дослідження органів грудної клітки. За потреби здійснюється обстеження коронарних судин серця.

Лабораторні дослідження крові проводяться у динаміці протягом лікування. Визначаються показники, що свідчать про ушкодження серцевого м'яза, стан згортання крові, рівень глюкози, електролітів та інші параметри, необхідні для контролю стану. Аналізи можуть виконуватися неодноразово.

У разі потреби проводиться лікування, пов'язане з відновленням прохідності коронарних судин серця. У таких випадках виконуються втручання на судинах серця через катетер – без відкритої операції. Це можуть бути обстеження коронарних судин, розширення звуженої судини або встановлення стента.

Для втручань на судинах серця лікарня надає все необхідне: контрастні речовини, катетери, балони, стенти та інші медичні матеріали. Все це входить у лікування в

стаціонарі – пацієнт ні за що додатково не доплачує і нічого не купує!

Під час стаціонарного лікування також застосовуються лікарські засоби, які використовуються при інфаркті міокарда, зокрема знеболювальні препарати, засоби для підтримки роботи серця, контролю артеріального тиску та профілактики ускладнень.

За клінічними показаннями забезпечується перебування у відділенні інтенсивної терапії, знеболення, а також застосування компонентів і препаратів крові. Медичний нагляд і медсестринський догляд здійснюються цілодобово.

У період перебування в стаціонарі пацієнт забезпечується харчуванням. Після стабілізації стану надається медична реабілітація в гострому періоді та визначається подальший план лікування.

Важливо! Увесь обсяг медичної допомоги при гострому або повторному інфаркті міокарда надається в межах Програми медичних гарантій і не потребує додаткової оплати з боку пацієнта.

ТИПОВИМИ ОЗНАКАМИ ГОСТРОГО ІНФАРКТУ МІОКАРДА Є:

тривалий, стискаючий або пекучий біль за грудиною, який триває понад 20 хвилин і може поширюватися в ліве плече, руку, щелепу або спину. Часто з'являються різка слабкість, холодний піт і задишка. Можливі відчуття сильного страху або тривоги, порушення серцевого ритму, запаморочення чи втрата свідомості.

Реабілітація після інсульту чи інфаркту

Пацієнти після інсульту чи інфаркту можуть потребувати реабілітації, яка має розпочатися якомога раніше – ще в гострому періоді, одночасно з наданням медичної допомоги.

Реабілітація після інсульту – надзвичайно складний та довготривалий процес. Його ефективність, інтенсивність і тривалість залежать від цілого ряду факторів. Завдяки нейрореабілітації після перенесеного інсульту можливе значне відновлення втрачених навичок і функцій.

На перших етапах, зокрема, застосовується:

- зміна положення тулуба пацієнта,
- фізичні вправи, інтенсивність яких визначається фахівцями з реабілітації,
- вправи для відновлення функції мімічних м'язів обличчя тощо.

Кардіореабілітація є важливим елементом у лікуванні серцево-судинних захворювань і допомагає пацієнтам повернутися до активного та здорового життя після інфаркту міокарда.

У післягострому періоді, в залежності від результатів оцінювання пацієнта за спеціальними шкалами та визначення стану когнітивних функцій, приймається рішення щодо скерування його до подальшої реабілітації в стаціонарних умовах.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями або з Вас вимагають оплатити

обстеження, аналізи, ліки чи витратні матеріали:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Реабілітація

Послуги з реабілітації надаються ветеранам/ветеранкам безоплатно в межах Програми медичних гарантій у закладах, які мають договір з НСЗУ на відповідні пакети, а саме: "Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у стаціонарних умовах" та "Реабілітаційна допомога дорослим і дітям в амбулаторних умовах".

Реабілітація передбачає стаціонарну або амбулаторну допомогу упродовж після-гострого та довготривалого реабілітаційних періодів з метою відновлення або поліпшення здоров'я.

При складних станах реабілітація може тривати до 112 днів на рік – залежно від досягнення реабілітаційних цілей. Для пацієнтів із тяжкими травмами або ампутаціями передбачено до 8 циклів реабілітації на рік, а для людей із множинними ампутаціями кінцівок – до 26 циклів. Відновленням функціональних можливостей займаються фахівці з реабілітації у сфері охорони здоров'я: лікарі фізичної та реабілітаційної медицини, фізичні терапевти, ерготерапевти, терапевти мови й мовлення, протезисти-ортезисти, психотерапевти та ін.

Для реабілітаційної допомоги в умовах стаціонару:

- потрібно мати направлення від лікаря фізичної та реабілітаційної медицини,
- або бути переведеним з іншого закладу чи клінічного підрозділу лікарні.

Реабілітація в стаціонарі включає:

- діагностику, а саме: первинне, етапне та заключне обстеження лікарем фізичної та реабілітаційної медицини та командою (фізичні терапевти, ерготерапевти, психологи, терапевти мови та мовлення);
- планування – встановлення реабілітаційного діагнозу, складання індивідуального реабілітаційного плану пацієнта та програм терапії;
- сама терапія: проведення реабілітаційних сесій (фізична терапія, ерготерапія, логопедія, психологічна підтримка);
- безоплатні лабораторні та інструментальні обстеження, а також ліки та витратні матеріали з Національного переліку;
- цілодобовий медичний догляд;
- моніторинг – відстеження стану пацієнта та коригування плану;

- підбір, налаштування та навчання користування допоміжними засобами реабілітації (кріслом колісним, протезами, ортезами тощо);

- навчання пацієнта та доглядальників особливостей догляду;

- психологічна підтримка (наприклад, супровід після травм, операцій, хвороб тощо);

- харчування;

- оформлення довідок та висновків.

Щоб розпочати амбулаторну реабілітацію:

1. Отримайте електронне направлення. Його видає сімейний лікар або лікуючий спеціаліст після встановлення діагнозу та внесення даних в електронну систему охорони здоров'я.
2. Підготуйте медичні документи (за наявності). Виписки, результати МРТ, КТ чи рентгену допоможуть лікарю фізичної та реабілітаційної медицини оцінити стан людини, визначити цілі відновлення ще до початку реабілітації.
3. Оберіть медичний заклад для реабілітації. Знайдіть його на сайті НСЗУ та

зверніться туди з електронним направленням і документом, що посвідчує особу.

4. Пройдіть первинне реабілітаційне обстеження. Мультидисциплінарна команда оцінить Ваш стан, сформує індивідуальний план і ухвалить рішення про початок реабілітації.

Амбулаторна реабілітація включає:

- первинне, етапні та заключне обстеження;

- роботу мультидисциплінарної команди;

- індивідуальний реабілітаційний план;

- фізичну терапію, ерготерапію, терапію мови й мовлення, психологічну допомогу;

- підбір і навчання користування допоміжними засобами;

- регулярну оцінку прогресу та корекцію плану відновлення.

Важливо, стаціонарна та амбулаторна реабілітація є безоплатними для пацієнта. Її тривалість та обсяг залежать від цілей і прогресу людини. Реабілітація може продовжуватися довготривало для підтримки досягнутого рівня функціонування.

РЕАБІЛІТАЦІЙНА МОНОПОСЛУГА



Ветерани та ветеранки можуть скористатися реабілітаційною монопослугою, що надається фахівцями з реабілітації в територіальних громадах, та дозволяє

отримувати допомогу ближче до місця проживання.

Монопослуга – це послуга в реабілітації, коли пацієнт отримує необхідну допомогу

гу від одного виду терапії, яку надає відповідний фахівець – фізичний терапевт, ерготерапевт, терапевт мови та мовлення.

Такий формат реабілітації забезпечує пацієнтам, які потребують відновлення здоров'я після хвороб, травм або операцій, доступ до реабілітаційних послуг у найзручніших умовах. Цю послугу можна отримати в післягострому чи довготривалому реабілітаційних періодах на первинному рівні медичної допомоги, в амбулаторних умовах, а також вдома або в громаді, де проживає пацієнт/пацієнтка.

Монопослуга є особливо важливою для ветеранів і ветеранок, які потребують відновлення після бойових травм.

За реабілітаційну монопослугу НСЗУ сплачує в рамках пакету “Реабілітаційна допомога дорослим і дітям в амбулаторних умовах”. Для пацієнтів вона є повністю безоплатною.

Направлення на реабілітацію здійснює лікар фізичної та реабілітаційної медицини, лікар первинної медичної допомоги або мультидисциплінарна реабілітаційна команда.

Обсяг допомоги визначається відповідно до індивідуального реабілітаційного плану, який базується на функціональному стані пацієнта.

Знайти заклади, які надають послуги реабілітації можна на сайті НСЗУ:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/ukladeni-dogovori-pro-medичne-obslugovuvannia-nasel>

Скористайтеся розділом “НСЗУ цифрова”/Аналітичні панелі (дашборди)/ “Укладені договори про медичне обслуговування”. У вкладці “Деталізація інформації про укладені договори” виберіть область/громаду, а у фільтрі “Пакет послуг” – №53 “Реабілітаційна допомога дорослим і дітям в умовах стаціонару” або №54 “Реабілітаційна допомога дорослим і дітям в амбулаторних умовах”.

Такі заклади застосовують виключно доказові методи реабілітації – тобто, з доведеною ефективністю та доцільністю.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Реабілітація пацієнтів з ампутаціями

Людина, яка втратила кінцівку і потребує протезування, проходить шлях відновлення, що складається з реабілітації до встановлення протеза і після нього. Це важлива частина повернення до повсякденного функціонування, адже саме реабілітація допомагає тілу адаптуватися до змін, а людині – знову відчувати впевненість у рухах і власних можливостях.

Сучасні технології протезування дають змогу повернути здатність рухатися, бути самостійним і жити повноцінним життям. Водночас цей процес потребує часу, підтримки та фахового супроводу. Реабілітація проходить поетапно і передбачає спільну роботу лікарів, реабілітаційних фахівців і протезистів.

Для отримання такої допомоги ветерана/ветеранку скеровують до закладу охорони здоров'я, який має договір із НСЗУ, на відповідний пакет послуг. Це дозволяє пройти необхідну реабілітацію та підготовку до протезування в межах державної програми.

В рамках пакету "Реабілітаційна допомога дорослим і дітям у стаціонарних умовах" пацієнти з ампутаціями можуть пройти 8 циклів реабілітації протягом року, а у випадку множинних ампутацій кінцівок – до 26 циклів протягом року.

Як проходить реабілітація пацієнтів після ампутації?

Після ампутації пацієнт спочатку проходить хірургічне втручання. Якщо ускладнень немає, розпочинається відновний період, під час якого відбувається загоєння рубця, зняття швів та стабілізація загального стану. У цей час важливо дотримуватися правильного режиму дня та збалансованого харчування. Лікарі уважно стежитимуть за динамікою відновлення.

Через оперативне втручання у пацієнта зазвичай спостерігається набряк кукси, що є природною реакцією організму. Для його зменшення застосовуються методи антинабрякової терапії та профілактика контрактур. Позитивні результати таких заходів зазвичай помітні через кілька тижнів.

Коли рубець повністю загоєний, розпочинається підготовчий етап до протезування, що включає:

Фізичні вправи, спрямовані на збереження рухливості суглобів;

Компресійну терапію, яка здійснюється за допомогою еластичних бинтів або спеціальних панчіх;

Масаж рубця, догляд за куксою та контроль фантомного болю.

Компресійна терапія допомагає покращити кровообіг, знизити больові відчуття та сприяє швидшій адаптації до протеза. У цей період також відбувається тренування

залишкових м'язів для покращення компенсаторних можливостей організму.

Мультидисциплінарна реабілітаційна команда визначає індивідуальну програму фізичних вправ і контролює ефективність лікування. **Лікарі супроводжують пацієнта на всіх етапах – від формування кукси до первинного протезування та навчання користуванню протезом.**

Медзаклад також забезпечує ветерана/ветеранку ліками з Національного переліку основних лікарських засобів, ліками, що закуповує МОЗ та витратними матеріалами; харчуванням в умовах стаціонару; безоплатно надаються всі необхідні лабораторні та інструментальні обстеження, знеболення та ін.

Але протезування та допоміжні засоби реабілітації покриваються іншими програмами – за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

Протезування та адаптація

Перед вибором протеза пацієнту надається вичерпна інформація про доступні варіанти та виробників допоміжних засобів. Ветеран може самостійно обрати протезне підприємство, яке виготовлятиме протез. Перелік протезних підприємств – за посиланням:



<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiNmQ0NThjYjYtZDcxYi00MDgxLTg1MjQtZmRlM2Y4YjliYmJjliwiZC16IjhhZGRkYTA5LTdjMjQtNGRiYi05ZjdmLTlyYjYtZTUyM2NlOSIsImMiOjI9>

Як подати документи для безоплатного отримання протезів за державною програмою?

Це можна зробити у кілька способів:

якщо ви ще у лікарні – зверніться до соціального працівника, який є у медзакладі. Якщо соціального працівника немає – зверніться до лікаря з проханням запросити працівника з територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю, який допоможе подати документи;

■ або зверніться до найближчого ЦНАПу чи в місцевий орган соціального захисту населення або ж до територіального управління Фонду соцзахисту осіб з інвалідністю;

■ або подати документи можна онлайн через електронний кабінет особи з інвалідністю на сайті Мінсоцполітики



<https://ek-cbi.msp.gov.ua/>

Які документи необхідні для безоплатного протезування?

- Паспорт громадянина України;
- Реєстраційний номер облікової картки платника податків (ідентифікаційний код);
- Довідка про обставини травми від командира військової частини;
- Висновок про необхідність забезпечення осіб з обмеженнями функціонування допоміжними засобами реабілітації. Але – **якщо людина постраждала внаслідок війни, для забезпечення протеза не потрібно чекати встановлення інвалідності.**

■ Посвідчення УБД (за наявності).

Після вибору підприємства та виготовлення протеза починається етап його налаштування та адаптації. Протезисти допомагають підібрати оптимальну конструкцію, а мультидисциплінарна реабілітаційна команда навчає пацієнта правильно користуватися виробом. Успішне протезування та ефективна реабілітація дають можливість людині повернутися до звичного життя та максимально відновити свою мобільність.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву медзакладу;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Порушення роботи опорно-рухового апарату

Після отримання травм під час служби у Вас можуть проявлятися такі симптоми:

- біль у спокої чи при рухах;
- набряк;
- підвищення чутливості ураженої ділянки.

Поступово в травмованому місці може зменшуватися сила м'язів чи відбуватися їхня атрофія. Важливо звернутися до лікарів якомога раніше, щоб уникнути ускладнень.

За направленням сімейного лікаря безоплатно надаються такі послуги:

Ревматологія

консультування, діагностика, оцінювання, лікування запалень суглобів і м'яких тканин, захворювань сполучної тканини, артритів, аутоімунних станів, захворювань хребта (спондилоартрит), післятравматичних ушкоджень м'язів і суглобів.

Метаболічні ураження кісток

консультування, діагностика, оцінювання, лікування метаболічних уражень кісток (остеопорозу, остеомалачії, рахіту, гіпаратиреозу, фіброзної остеодистрофії, тощо).

Ці послуги також включають навчання пацієнтів з метою покращення знань, усвідомлення та розуміння своєї хвороби, а також надання рекомендацій із запобігання розвитку ускладнень.

У разі загострення стану, виникнення ускладнень, в тому числі неправильного зростання кісток після травм/переломів, Ви маєте право на безплатне хірургічне втручання у медичних закладах, що мають договір із НСЗУ.

ЕНДОПРОТЕЗУВАННЯ



Внаслідок бойових травм, переломів, у тому числі їх ускладнень, а також тривалого або надмірного фізичного навантаження під час служби можуть виникати тяжкі ураження кульшового, колінного або плечового суглобів. У таких випадках суглоб істотно втрачає функцію, рухи стають різко обмеженими, а консервативне лікування більше не дає результату. За медичними показаннями може бути рекомендоване ендопротезування – хірургічна заміна пошкодженого суглоба на штучний.

Ендопротезування може проводитися ургентно або планово. В ургентних випадках операція потрібна терміново, і пацієнт може звернутися до лікарні самостійно (направлення не потрібне) або бути доставленим бригадою екстреної медичної допомоги. У планових випадках операція проводиться за направленням і в узгоджені строки, коли стан не потребує невідкладного втручання, але суттєво обмежує рухливість і якість життя.

Ендопротезування надається в закладах охорони здоров'я, які мають договір із Національною службою здоров'я України на пакет стаціонарної хірургії та входять до переліку медичних закладів, визначеного

Міністерство охорони здоров'я України для проведення таких операцій. Перелік закладів доступний за посиланням на сайті МОЗ



<https://moz.gov.ua/uk/bezoplatne-endoprotezuвання>

У межах Програми медичних гарантій НСЗУ оплачує діагностику, операцію, анестезію, перебування в стаціонарі та післяопераційний медичний догляд.

Ендопротези (імпланти) централізовано закуповуються державою, а також можуть закуповуватися за кошти місцевих бюджетів у межах регіональних програм. Для ветерана або ветеранки це означає, що імплант не потрібно купувати власним коштом.

Куди скажитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву медзакладу;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Психологічна та психіатрична допомога

Військова служба супроводжується постійним стресом. Поранення, побачена смерть побратимів/посестер, ворожий вогонь, або ж пережитий полон безперечно можуть впливати на психологічний стан.

Звернутися по психологічну допомогу необхідно:

- якщо у Вас трапляються нав'язливі спогади або думки, яких Ви не можете позбутися, неприємні та страшні сни;
- є стійке відчуття постійної загрози, панічні напади й бажання уникати окремих місць, людей та ситуацій;
- маєте постійно знижений настрій, безсоння, відчуття втоми, яке не відповідає рівню навантаження;
- втратили інтерес до того, що оточує, та/або відчуття задоволення від того, що його приносило.

У разі, якщо у Вас була черепно-мозкова травма, обов'язково скажіть про це Вашому лікарю. Такі види травм значно збільшують ймовірність у потребі психологічної допомоги.

Консультації та лікування

Надання окремих послуг з психічного здоров'я Ви можете отримати у свого сімейного лікаря. Лікарі первинної медичної допомоги пройшли спеціальне навчання у сфері ментального здоров'я.

Зауважте, лікар первинної медичної допомоги не є психологом /психотерапе-

втом/ психіатром, а фахівці з психічного здоров'я не є сімейними лікарями. Тобто вони не є взаємозамінними.

Ваш сімейний лікар може допомогти при порушеннях психічного здоров'я, зокрема:

- за Вашою згодою провести скринінг на психічні та неврологічні розлади, а також розлади, пов'язані з вживанням психоактивних речовин;
- надати екстрену допомогу при гострій стресовій реакції;
- підтримати у складних життєвих ситуаціях, щоб запобігти погіршенню психоемоційного стану;
- вести пацієнтів із розладами, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин, застосовуючи лікування та психологічну підтримку;
- допомогти розібратися, як зберегти психічне здоров'я та емоційний добробут.

Сімейний лікар на різних етапах процесу може скерувати Вас до лікаря-психіатра, психолога чи психотерапевта для більш докладної діагностики та встановлення діагнозу, а також для отримання рекомендацій щодо лікування.

Після встановлення діагнозу лікар:

- складає план лікування і вносить його до електронної системи охорони здоров'я;
- за потреби, психіатр/інший лікар-фахівець може направити на безоплатне стаціонарне лікування.

ПСИХОСОЦІАЛЬНА ТА ПСИХІАТРИЧНА ДОПОМОГА



Ветерани/ветеранки та члени їхніх сімей можуть отримати безоплатну психосоціальну та психіатричну допомогу в Центрах ментального здоров'я або через мобільні мультидисциплінарні команди.

Які послуги доступні:

- психосоціальна підтримка та консультації щодо психічного здоров'я;
- амбулаторна психіатрична допомога та виїзд мультидисциплінарної команди додому;
- індивідуальний план відновлення та допомога у його виконанні;
- невідкладна допомога у критичних станах;
- оцінка загального здоров'я та направлення до профільних спеціалістів;
- підтримка сімей ветеранів: навчання технікам самодопомоги, психоосвіта;
- соціальна адаптація, допомога з працевлаштуванням;
- телемедичні консультації;
- захист прав пацієнтів та безбар'єрний доступ до допомоги.

Важливо: допомога надається відповідно до медичних потреб та діючих стандартів.

Отримати послугу можна:

- за самозверненням;
- за направленням сімейного лікаря;
- за направленням лікуючого лікаря.

Дізнатися про найближчий Центр ментального здоров'я або про мобільні мультидисциплінарні команди можна через Вашого сімейного лікаря чи місцевий заклад охорони здоров'я, або зателефонувавши до НСЗУ за номером 16-77.

Які ліки є доступними?

Пацієнти з розладами психіки, поведінки, а також з епілепсією можуть отримувати необхідні медпрепарати за програмою "Доступні ліки". Це ліки при посттравматичному стресовому розладі (ПТСР), депресії, невротичних розладах, шизофренії та ін. За електронним рецептом – безоплатно, або з частковою доплатою.

Зауважте, що ліки не є першою лінією допомоги при ПТСР, але вони можуть бути потрібні на одному з етапів.

У плані лікування зазначається діагноз, призначені препарати та їхнє дозування. Тож "Доступні ліки" можуть бути призначені на підставі плану лікування.

Перший рецепт на ці ліки виписує психіатр, а подальші рецепти можна отримувати у сімейного лікаря.

З рецептом пацієнт може звернутися до будь-якої аптеки, яка має відповідний договір з НСЗУ. Ви можете її розпізнати за наліпкою "Доступні ліки".

Детальні умови отримання ліків та їхній перелік – за посиланням:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam/dostupni-lik-i-ta-insulini>

ПСИХІАТРИЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ СТАЦІОНАРУ



Психіатричну допомогу в стаціонарі надають спеціалізовані заклади. У медичних закладах, який мають договір з НСЗУ на пакет "Стаціонарна психіатрична допомога" можна отримати такі безоплатні послуги:

- психіатричний огляд, консультації та необхідні лабораторні й інструментальні дослідження;
- лікування та знеболення на всіх етапах, забезпечення необхідними ліками, медичними виробами та матеріалами;
- направлення на спеціалізоване лікування в інші медзаклади за потреби;
- формування індивідуального плану лікування, супроводу та реабілітації разом із пацієнтом або його представником;
- переведення на подальший психіатричний супровід в амбулаторних умовах, за місцем перебування або до сімейного лікаря;
- забезпечення харчування під час перебування в стаціонарі.

Як отримати спеціалізовану психіатричну допомогу?

Необхідно звернутися до психіатра, який направить до закладу, що надає стаціонарну психіатричну допомогу.

Нагадуємо, що до психіатра можна звернутися самостійно, або за направленням від сімейного лікаря.

Якщо Ви вже отримували стаціонарну психіатричну допомогу, але змінили місце проживання, – можна продовжити лікуватися в медзакладі іншого регіону. Направлення для цього не потрібно.

Знайти необхідного спеціаліста та найближчий до Вас медичний заклад, що має договір із НСЗУ на надання відповідних послуг, можна:

- на інтерактивній мапі "Надавачі медичної допомоги за напрямом "Психологічна та психіатрична допомога"



<https://nszu.gov.ua/dashboard/s/nadavaci-medicnoyi-dopomogi-za-napriamom-psixologic>

- зателефонувавши до контакт-центру Національної служби здоров'я 16-77.

Важливо пам'ятати: звернення по психологічну чи психіатричну допомогу – це не слабкість, а прояв сили та відповідальності за своє здоров'я!

Куди скажитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву медзакладу;
- до НСЗУ за номером контакт-центру 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Комплексна стоматологічна допомога

Безоплатне зуболікування та зубопротезування для захисників і захисниць – важлива складова медичної допомоги, яка спрямована на комплексне відновлення їхнього здоров'я.

Послуги із зубопротезування та зуболікування безоплатно надаються:

- ветеранам (учасникам бойових дій);
- особам з інвалідністю внаслідок війни, які брали участь в захисті суверенітету та територіальної цілісності України;
- військовослужбовцям (учасникам бойових дій);
- військовослужбовцям з числа іноземців та осіб без громадянства, які проходять службу за контрактом у Збройних Силах, розвідувальному органі Міноборони, Держспецтрансслужбі та Національній гвардії;
- особам, стосовно яких офіційно підтверджено факт позбавлення свободи внаслідок збройної агресії проти України.

Зубопротезування

Послуга зубопротезування включає повний цикл – від первинного огляду до встановлення готового протеза.

Лікар оцінює стан ротової порожнини, кількість і стан зубів, прикус, а також визначає, який тип протезування є найбільш доцільним у конкретному випадку. Прово-

дяться інструментальні обстеження – ортопантомографія, рентгенографія або інші методи, необхідні для точного планування протезування.

У межах послуги можливе встановлення різних типів зубних протезів залежно від медичних показань, зокрема:

- незнімних металокерамічних протезів;
- повних або частково знімних нейлонових чи акрилових протезів;
- частково знімних бюгельних протезів;
- незнімних протезів із суцільнолитих конструкцій;
- вкладок (оверлей) та металевих вкладок для відновлення окремих зубів.

Тип протеза підбирається індивідуально з урахуванням стану зубів, щелеп і функціональних потреб.

Зуболікування

Лікування розпочинається зі стоматологічного огляду. Для оцінки стану зубів і щелеп проводяться рентгенологічні дослідження – внутрішньоротові або позаротові знімки, цифрова рентгенографія, ортопантомографія.

В межах послуги здійснюється:

- лікування карієсу та його ускладнень;
- усунення наслідків травматичних і нетравматичних ушкоджень зубів та тканин, що їх утримують;

- відновлення форми зубів, у тому числі із застосуванням стоматологічних штифтів;
- видалення зубів;
- очищення поверхні зубів від твердих відкладень;
- стабілізація рухомих зубів шляхом шинування.

На всіх етапах зубопротезування та зуболікування забезпечується знеболення.

Як отримати послуги?

Для отримання цих послуг військовослужбовцю необхідно звернутися із заявою (при отриманні послуги вперше) до закладу охорони здоров'я будь-якої форми власності, який уклав договір з НСЗУ.

Пред'явити оригінали паспорта, ідентифікаційного коду та посвідчення, що підтверджує статус (учасника бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, військовослужбовця).

Військовослужбовцям-іноземцям:

- подати до закладу охорони здоров'я паспортний документ іноземця / службове посвідчення;
- надати довідку, що підтверджує виконання бойових завдань.

Особам, які повернулися з полону:

- подати виписку з Єдиного реєстру осіб, щодо яких встановлено факт позбавлення свободи;
- разом із заявою пред'явити документ, що посвідчує особу.

Ознайомитися з переліком закладів, які надають безоплатні послуги із зубопротезування та зуболікування, можна на онлайн-мапі за посиланням:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/nadavaci-medicnix-poslug-za-napriamom-zuboprotezuv>

Важливо, що послуги із зубопротезування чи зуболікування військовослужбовець також має право отримати перебуваючи на стаціонарному лікуванні або реабілітації. Послуги можуть надаватися як в одному, так і в різних закладах охорони здоров'я.

Куди скажитись у випадку порушень, які з вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Порушення або втрата зору

Участь у бойових діях може негативно вплинути на здоров'я Ваших очей та стан зору через поганий сон, стрес, вплив випаровувань хімічних речовин та диму тощо.

Погіршення зору може відбутися не відразу, особливо якщо був досвід травм та поранень, а також близьких вибухів.

Все це може призводити до розвитку глаукоми (затуманення зору та звуження поля зору), катаракти (затемнення та помутніння очного кришталика), синдрому сухого ока, ретинопатії (ушкодження судин сітківки), кератиту (запалення рогівки).

Якщо Ви відчуваєте щось із перелічених симптомів, якомога швидше зверніться до свого сімейного лікаря.

Сімейний лікар:

- виміряє гостроту зору;
- проведе офтальмоскопію – це дослідження допоможе з'ясувати, чи є відшарування сітківки, внутрішньоочні пухлини чи інші патології – за необхідності направить до офтальмолога.

У офтальмолога гарантовані такі безоплатні послуги:

- консультація, діагностика, огляд;
- лікування станів, пов'язаних із захворюваннями очей, зору і придаткового апарата;
- послуги, пов'язані з втручаннями на оці;

■ навчання пацієнта з метою покращення його знань, усвідомлення та розуміння своєї хвороби;

■ надання рекомендацій із запобігання розвитку ускладнень.

Отримати безоплатну консультацію цього спеціаліста можна за е-Направленням від лікаря ПМД в будь-якому закладі, який має договір із НСЗУ за пакетом "Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах".

Лікування травм та хвороб очей

Ветерани мають право безоплатно отримати хірургічні послуги у рамках Програми медичних гарантій. Нижче наведено перелік хірургічних втручань та інших видів допомоги, що надаються у стаціонарних та амбулаторних умовах для лікування травм та захворювань очей.

Хірургічні операції в умовах стаціонару:

- операції, пов'язані з проникаючою травмою ока, включаючи кератопластику та трансплантацію рогівки;
- енуклеації і операції на очниці, у тому числі встановлення штучного орбітального імпланту;
- операції на сітківці;
- операції на рогівці, склері та кон'юнктиві;
- дакриоцисториностомія;
- операції на повіках;

- операції на слізному апараті;
- хірургічне лікування глаукоми та комплексні операції для лікування катаракти;
- операції на кришталику, включаючи встановлення та вартість штучного кришталика;
- інші операції на очі.

Хірургічні операції в умовах стаціонару одного дня:

- операції на рогівці, склері, кон'юнктиві;
- хірургічне лікування глаукоми та катаракти;
- операції на слізному апараті;
- операції на кришталику (включаючи встановлення та вартість штучного кришталика) та ін.

Стаціонарна допомога без хірургічного втручання:

- лікування гострих та генералізованих інфекцій ока;
- лікування неврологічних та судинних захворювань ока;
- лікування гіфеми та травм ока, які не потребують хірургічного втручання;
- лікування інших захворювань ока.

Усі ці медичні послуги надаються безоплатно у закладах охорони здоров'я, які уклали договори з НСЗУ на надання хірургічної допомоги в умовах стаціонару/стаціонару одного дня та стаціонарної допомоги без операцій.

Отримати послуги можна за направленням лікаря. В екстрених випадках медична допомога надається без направлення.

ВАЖЛИВО! Для проведення хірургічного втручання пацієнт може самостійно обрати лікарню в будь-якому регіоні України. Перелік закладів, які мають договір з НСЗУ на відповідні хірургічні пакети за напрямом "Офтальмологія" доступний за посиланням:



<https://cutt.ly/HtXtByuh>

Очне протезування після травм

Пацієнти з травмами органів зору, отриманими внаслідок бойових дій, можуть безоплатно отримати встановлення очного протеза – коли око пошкоджене і не підлягає відновленню, або втрачене.

У спеціалізованих кабінетах очного протезування пацієнтів консультують, підбирають і видають стандартні протези та ведуть облік. У лабораторіях індивідуального протезування виготовляють протези з урахуванням анатомічних особливостей пацієнта та проводять повторне протезування.

Як отримати послугу

Планово:

1. звернутися до сімейного або лікуючого лікаря;
2. отримати електронне направлення до офтальмолога;
3. пройти консультацію та обстеження;
4. отримати підтвердження необхідності протезування;
5. отримати направлення до закладу, у якому проводять очне протезування.

У разі поранення:

- допомога надається одразу в стаціонарі без направлення;
- подальше лікування і протезування проводиться поетапно після стабілізації стану.

Етапи очного протезування

I етап:

- протягом 8-10 днів з моменту видалення очного яблука хворому проводиться первинне протезування.

Первинний протез має відповідати медичним вимогам щодо формування кон'юнктивальної порожнини, нормального заживання рани та зміцнення опорного елемента, сформованого під час операції.

II етап:

- залежно від процесу загоєння остаточне очне протезування проводиться через один місяць стандартним очним протезом.

Стан готовності кон'юнктивальної порожнини до остаточного протезування визначають лікуючий лікар та лікар обласного очно-протезного кабінету.

Остаточне протезування має бути з медичної та косметичної точки зору.

III етап:

- повторне: проводиться за потреби, але не рідше ніж один раз на 3 роки для дорослих за медичними показами.

IV етап:

- індивідуальне: вперше може проводитись не раніше ніж через 3-4 місяці після операції енуклеації за умови повного заживання рани та надійного формування опорного елемента.

Де отримати послугу

Безоплатні послуги з очного протезування доступні у медичних закладах, визначених МОЗУ та законтракованих з НСЗУ.

Їх перелік доступний за посиланням:



<https://cutt.ly/ZtXydvjb>

Це – 28 регіональних лікарень, де пацієнти можуть отримати допомогу за місцем проживання. А також – 10 екстериторіальних центрів у семи областях та місті Києві, які приймають пацієнтів зі всієї України з найскладнішими випадками (травма єдиного ока, внутрішньоочні сторонні тіла, вітреоретинальні втручання, комбіновані реконструктивні операції тощо).

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву медзакладу;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Порушення слуху внаслідок черепно-мозкової травми чи контузії. Слухопротезування

Через отримані травми під час бойових дій ветеранів/ветеранок можуть турбувати біль у голові та запаморочення, водночас може знижуватися чи зникати слух.

Зверніть увагу

- чи виникають у Вас складнощі з розумінням мовлення інших людей;
- чи легко Ви чуєте, коли хтось наближається або зачинає двері.

Надмірне звукове навантаження є серйозною загрозою для слухового здоров'я:

- може призвести до часткової або повної його втрати слуху;
- ускладнення можуть потребувати слухопротезування та реабілітації;
- навіть якщо Ви не отримували поранень і травм, Ви працювали у зоні постійного шуму.

Врахуйте:

- Безпечний поріг становить 85 дБ;
- Постріл з гвинтівки AR-15 або АК створює шум на рівні 165 дБ;
- Крім того, в умовах бойових дій часто виникають постійні вибухи, які зазвичай є гучнішими за шум стрілецької зброї.

Можливі симптоми наслідків черепно-мозкової травми:

- головний біль та запаморочення, погіршення координації, нудота, світлочутливість та звукова гіперчутливість;
- виникає роздратованість, агресія, порушується сон, зменшується активність;
- погіршується увага та концентрація, з'являється втрата пам'яті, виникають проблеми з розумінням чи мовленням.

Повідомте лікаря, якщо маєте досвід черепно-мозкової травми. Порушення слуху є одним з наслідків ЧМТ і може впливати на загальний психічний стан.

У межах Програми медичних гарантій безоплатно гарантовані такі послуги:

- первинний огляд та консультація лікаря;
- аудіологія (перевірка слуху, функціонування внутрішнього вуха, проведення загальних та спеціальних слухових скринінгових тестів);
- аудіометрія (перевірка гостроти слуху на різних частотах);
- тимпанометрія (імпедансометрія - метод діагностики слуху, що допомагає виявити місце і характер порушень слухової системи);
- отоакустична емісія (тест для виявлення дефектів сприйняття звукової інформації);
- лабораторні дослідження (аналізи крові та сечі, глюкоза, загальний холестерин тощо);

- призначення лікування знеболення на всіх етапах діагностики та лікування;
- в умовах стаціонару – забезпечення ліками з Національного переліку, централізованих закупівель МОЗ та коштом інших бюджетних програм;
- харчування під час лікування в стаціонарі.

Соціальний працівник, який забезпечує взаємодію зі службами соціального захисту, має допомогти з організацією отримання допоміжних засобів реабілітації – наприклад, слухового апарату.

Ветерани та ветеранки з порушенням слуху мають право на безоплатне отримання слухового апарату – навіть якщо не встановлена інвалідність. Ця послуга доступна в рамках окремої державної програми, яка реалізується Міністерством охорони здоров'я України.

Для отримання слухового апарату необхідно:

- звернутися до сімейного лікаря або терапевта;
- отримати направлення до сурдолога;
- пройти обстеження;
- подати документи до медичного закладу, який бере участь у програмі.

Необхідні документи:

- паспорт громадянина України;
- посвідчення ветерана війни або інший документ, що підтверджує статус;
- направлення від лікаря;
- висновок військово-лікарської комісії –

для військовослужбовців або витяг з рішення ЕКОПФО / чинне рішення МСЕК та рекомендації індивідуальної програми реабілітації;

- аудіограма;
- довідка про присвоєння ідентифікаційного номера – за наявності.

Після цього пацієнту або пацієнтці проводять індивідуальне налаштування та видають безоплатний слуховий апарат.

Перелік із 47 медичних закладів, які надають такі послуги, затверджений наказом МОЗ України від 18 березня 2024 року №464 (зі змінами) доступний за посиланням:



<https://cutt.ly/ttBlxhHq>

Куди скажитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Якщо вам відмовили в отриманні слухового апарату – звертайтеся на "гарячу лінію" МОЗ 0 800 505 201

Запальні хвороби центральної нервової системи

Щоб потрапити на консультацію до невропатолога, невролога, або нейрохірурга в рамках амбулаторного пакета, потрібно отримати електронне направлення від сімейного лікаря.

Безоплатно послуги надаються в закладах, які законтрактовані з НСЗУ на амбулаторну допомогу і мають у штаті відповідного фахівця.

Безоплатні послуги включають:

- діагностику та лікування пацієнтів з розладами будь-якої частини нервової системи, зокрема мозку, хребта, спинного мозку, периферичних нервів та екстракраніальної цереброваскулярної системи;
- до- та післяхірургічне консультування;
- консультування, діагностику, оцінювання, лікування розладів нервової системи, зокрема деменції, інсульту/транзиторної ішемічної атаки, рухових розладів, розсіяного склерозу, периферичної нейропатії, епілепсії, а також нейроонкологічних станів;
- навчання пацієнтів з метою покращення знань, усвідомлення та розуміння своєї хвороби, а також надання рекомендацій із запобігання розвитку ускладнень.

Невропатолог/невролог/нейрохірург за результатами огляду може призначити додаткові обстеження, такі як УЗД, електроенцефалографія, рентгенографія та інші.

Виконання лікувальних процедур або малих хірургічних втручань, проведення досліджень та обстежень ветерана/ветеранки проводиться в амбулаторних умовах, а також можливе лікування в умовах денного стаціонару.

Також, маючи направлення, пацієнт за необхідності отримує безоплатно медичну допомогу або реабілітацію у стаціонарних умовах.

Якщо пацієнт звертається або його привозить швидка до медзакладу у невідкладному стані, лікарі надають допомогу без направлення. Наявність електронного направлення або декларації з лікарем первинної ланки в такому випадку не має значення. Але потрібно враховувати, що після гострого стану пацієнт потребуватиме постійного медичного спостереження. Для цього потрібно обрати свого сімейного лікаря.

Які ліки є доступними?

За програмою "Доступні ліки" пацієнти з цереброваскулярними захворюваннями можуть отримати ліки безоплатно, або з частковою доплатою.

У лікаря, який надає первинну медичну допомогу, отримайте електронний рецепт на лікарський засіб з Переліку лікарських засобів, які підлягають реімбурсації за програмою медичних гарантій.

З рецептом зверніться до будь-якої аптеки, яка має відповідний договір з НСЗУ.

Ви можете її розпізнати за наліпкою "Доступні ліки". Також знайти найближчу аптеку можна:

- через дашборд на сайті НСЗУ:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-vidpusku-likarskix-zasobiv>

- через чат-бот "Спитай Гриця":



https://t.me/SpytaiGrytsia_bot

- зателефонуйте до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77.

Детальні умови отримання ліків та їхній перелік – за посиланням:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam/dostupni-lik-i-ta-insulini>

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;

- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Захворювання шлунково-кишкового тракту

Бойові дії є значним стресом, який впливає на шлунково-кишковий тракт. Під час служби часто є неможливими нормальний режим харчування, дотримання гігієни, доступ до свіжих овочів та фруктів, чистої води.

Симптоми, які можуть вказувати на проблему:

- біль у животі;
- нудота, блювання;
- здуття, метеоризм, діарея або закріп;
- біль при випорожненні.

Зверніть увагу на стан свого ШКТ, якщо

мали в минулому травми черевної порожнини – її вплив може проявлятися чи посилюватися протягом усього Вашого життя.

Ви можете отримати медичну допомогу та консультації профільних спеціалістів, діагностику та лікування безоплатно за направленням сімейного лікаря або будь-якого іншого лікаря, який визначить потребу у необхідних заходах.

Безоплатні методи обстежень:

- лабораторні дослідження;
- ультразвукова діагностика (УЗД);
- ендоскопічні дослідження: гастроскопія, езофагодуоденоскопія, дуоденоскопія та колоноскопія.

Анестезія під час обстежень також оплачується державою та є безоплатною за необхідності її застосування.

Безплатні послуги у випадку госпіталізації:

- лабораторні дослідження (зокрема: аналізи крові, рівень цукру, аналіз сечі, тестування на вірусні гепатити, дослідження спинномозкової рідини та інші);
- інструментальні обстеження (зокрема: ЕКГ, УЗД, КТ, МРТ, рентген та інші);
- хірургічні операції;
- знеболення на всіх етапах лікування;
- анестезія під час проведення операцій та обстежень;
- забезпечення ліками з Національного переліку основних лікарських засобів та закуплених через централізовані закупівлі МОЗ;
- послуги реабілітації.

Заклад зобов'язаний надати безоплатну медичну допомогу, якщо:

- є направлення сімейного лікаря або іншого лікаря, який бачить потребу у госпіталізації;
- Ви потрапили до стаціонару з бригадою екстреної медичної допомоги;
- за умови самозвернення у невідкладному стані.

Геморой

Факторами ризику для розвитку геморою є тривале сидіння, важка фізична праця, нераціональне харчування.

Сімейний лікар зможе скерувати Вас до лікаря-проктолога, хірурга чи гастроентеролога.

Симптоми: свербіж, печіння в ділянці ануса, відчуття стороннього тіла чи розпирання в ділянці прямої кишки, біль під час дефекації, наявність крові або слизу в калі.

Безоплатні обстеження:

- загальний аналіз крові, біохімічний аналіз крові;
- загальний аналіз сечі;
- коагулограма;
- гістологічне дослідження вузла;
- цитологічні дослідження біоматеріалу з поверхні гемороїдального вузла.

Безоплатна діагностика:

- ректороманоскопія;
- колоноскопія (ендоскопічний метод);
- рентгенологічне обстеження.

Направлення на безоплатні обстеження та діагностику видає сімейний лікар або інший лікар, який надає Вам допомогу, в тому числі хірург та проктолог.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву медзакладу;
- до НСЗУ за номером контакт-центру 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Інфекційні хвороби шкіри та підшкірної клітковини

Лікування інфекційних захворювань шкіри та доброякісних новоутворень шкіри для пацієнтів ветеранів і ветеранок безоплатне в рамках Програми медичних гарантій за наступними пакетами медичних послуг:

- Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах;
- Хірургічні операції дорослим та дітям в умовах стаціонару одного дня;
- Хірургічні операції дорослим та дітям в стаціонарних умовах.

У межах амбулаторного пакету за е-Направленням від сімейного лікаря пацієнт може безоплатно отримати консультацію дерматолога, інфекціоніста або хірурга, яка включає оцінку, діагностику та лікування різних інфекційних захворювань.

Зокрема, безоплатно гарантовано проведення:

- медичного огляду та збір анамнезу;
- лабораторних досліджень (аналізи крові, сечі, випорожнень, мазки з ран або слизових оболонок, а також інші біологічні матеріали);
- інструментальних досліджень (рентгенографія, комп'ютерна томографія (КТ), магнітно-резонансна томографія (МРТ), ультразвукове дослідження, інші методи

візуалізації, які допоможуть визначити поширення інфекції в організмі);

- генетичних досліджень (для ідентифікації конкретних генів або мутацій, пов'язаних з інфекційними захворюваннями);
- біопсії (взяття зразка тканини або рідини для лабораторного аналізу);
- комплексних аналізів крові;
- бактеріологічних досліджень (культури бактерій із крові, сечі, випорожнень, мокротиння або інших біологічних матеріалів);
- вірусологічних досліджень;
- грибкових досліджень (мазки зі шкіри, нігтів, мікроскопічні дослідження та інші методи);
- серологічних тестів;
- мікробіологічних тестів чутливості до антибіотиків (тест на визначення чутливості збудника до антибіотиків).

Конкретні лабораторні аналізи та дослідження залежатимуть від типу інфекції, симптомів пацієнта та клінічної ситуації. Лікар визначить необхідні тести та інтерпретує їх результати для правильної діагностики та лікування інфекційного захворювання.

Нескладні хірургічні втручання та знеболення

Хірургічні операції в умовах стаціонару одного дня та загальна анестезія є безоп-

латними, так само як і операції в амбулаторних умовах, які виконуються під місцевим знеболенням і не потребують тривалого спостереження. У випадку ускладнень пацієнтів госпіталізують до стаціонару на необхідний термін – для цього не потрібне окреме направлення, пошук лікарні чи якісь інші додаткові дії з боку пацієнтів.

**Безоплатні медичні послуги,
що входять до хірургічних пакетів:**

- планова госпіталізація пацієнтів, які мають отримати обстеження згідно запланованого хірургічного втручання;
- огляд лікарем перед наданням медичної послуги;
- огляд анестезіолога та знеболення під час діагностики, процедур і самої операції;
- необхідні дослідження;
- проведення діагностичних, лікувально-діагностичних та хірургічних втручань/процедур, здійснення яких

неможливе в амбулаторних умовах і потребує спостереження протягом не більше 24 годин в умовах стаціонару, або вимагає лікування в умовах стаціонару;

- гістологічне або цитологічне дослідження;
- післяопераційний догляд і знеболення за потреби, рекомендації з відновлення
- ліки та медвироби з Нацпереліку та закуплені коштом різних програм;
- харчування в умовах стаціонару.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Онкологічні захворювання та доброякісні утворення

Сімейний лікар – перший, хто може вчасно допомогти виявити онкозахворювання.

Лікар з надання первинної медичної допомоги може виписати направлення на необхідні лабораторні та інструментальні дослідження та на консультацію до профільного спеціаліста, зокрема, онколога чи хірурга.

Він виписує направлення на безоплатні дослідження для раннього виявлення онкології: мамографія, цистоскопія, гістероскопія, бронхоскопія, колоноскопія, гастроскопія.

Проходити ці обстеження регулярно рекомендують пацієнтам після 45 років (мамографія, колоноскопія) та після 50 років (всі інші). Якщо є медичні показання, але пацієнт молодший, отримати консультацію онколога та пройти дослідження можна в межах пакета "Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах".

Безоплатна діагностика в амбулаторних і стаціонарних умовах:

■ лабораторні аналізи (зокрема загальноклінічні, біохімічні, імунологічні, бактеріологічні тощо);

■ інструментальні дослідження: УЗД, рентген-дослідження, ендоскопічні дослідження, скінтиграфія в тому числі МРТ і КТ, зокрема з внутрішньовенним контрастуванням та ін;

За окремим пакетом медичних послуг здійснюється дослідження з радіоізотопної медичної візуалізації та діагностики (позитронно-емісійної комп'ютерної томографії).

Зробити аналізи або обстеження можна в спеціалізованих онкозакладах або у багатопрофільних клінічних лікарнях, які мають договір з НСЗУ.

Якщо у ветерана діагностували онкологічне захворювання, він може лікувати його безоплатно. Держава покриває всі найважливіші види медичної допомоги для пацієнтів із раком на кожному етапі лікування. **Для цього є три пакети послуг:**

■ "Хіміотерапевтичне лікування та супровід пацієнтів з онкологічними захворюваннями у стаціонарних та амбулаторних умовах";

■ "Радіологічне лікування та супровід пацієнтів з онкологічними захворюваннями у стаціонарних та амбулаторних умовах";

■ "Лікування та супровід пацієнтів з гематологічними та онкогематологічними захворюваннями в стаціонарних та амбулаторних умовах".

Важливо! Дані пакети медичних послуг включають усі необхідні обстеження та ліки при злоякісному новоутворенні, у тому числі – знеболення. Доплачувати ні за що не потрібно.

Для проходження променевої або хіміотерапії необхідне направлення лікуючого

лікаря. На **лікування гематологічних захворювань** направити може також сімейний лікар. Пацієнт може лікуватися у будь-якому медичному закладі, який має договір із НСЗУ незалежно від місця реєстрації або фактичного проживання.

Пацієнти з гематологічними та онкогематологічними захворюваннями мають право на лікування методом еферентної терапії (очищення організму від токсинів) або із застосуванням аферезу клітин крові, трансфузійну підтримку, інтенсивну терапію, кисневу підтримку і знеболення. Пацієнти, які потребують **пересадки кісткового мозку**, можуть бути направлені до закладів, які мають договір з НСЗУ за пакетом "Лікування дорослих та дітей методом трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин" – операція з пересадки кісткового мозку в зазначених закладах є безоплатною.

Під час **радіологічного лікування** безоплатно гарантовано: променеву терапію, забезпечення медичними виробами для проведення радіотерапії та витратними матеріалами, супровідну медикаментозну терапію. Якщо у медзакладі є лінійний прискорювач, гамма-ніж або кібер-ніж, проведення променевої терапії з цим обладнанням також включене в безоплатну допомогу.

Хіміотерапевтичне лікування є безплатним незалежно від того, чи буде воно проведене в амбулаторних чи в стаціонарних умовах.

Хірургічне втручання – безоплатне і покривається спеціальним пакетом. Безоплатна допомога включає анестезію, всі

витратні матеріали, за необхідності – інтенсивну чи медикаментозну терапію тощо.

У пізньому періоді (в кінцевій стадії захворювання), з появою дезадаптуючих симптомів, пацієнти, які потребують паліативної допомоги, можуть отримати її за направленням лікаря. Паліативна медична допомога надається в стаціонарних умовах, або мобільною командою за місцем проживання/перебування пацієнта.

Також паліативні пацієнти за програмою реімбурсації можуть отримати безоплатно або з частковою доплатою знеболювальні ліки.

Ремісія

Коли пацієнти з онкологією досягають ремісії, їхній супровід також безоплатний за Програмою медичних гарантій. Лікар може направити на реабілітацію в амбулаторних або стаціонарних умовах.

Ліки для лікування раку

Пацієнти з онкологією забезпечуються ліками із різних джерел надходження:

- лікарські засоби, які закуповує централізовано МОЗ;
- лікарські засоби коштом інших програм центрального та місцевого бюджетів;
- ліки з Національного переліку основних лікарських засобів і виробів медичного призначення, які заклад охорони здоров'я закуповує самостійно.

Перелік наявних ліків медзаклади мають публікувати на своїх сайтах та розміщувати на інформаційних стендах в приміщенні лікарні.

За розподіл ліків у регіонах відповідають обласні департаменти охорони здоров'я та ДОЗ Київської міської державної адміністрації. Рекомендуємо дізнаватися у Вашому лікувальному закладі про програми закупівель лікарських засобів для лікування онкозахворювання, а також додатково про інші програми регіонального чи місцевого рівня, які можуть існувати на рівні окремих територіальних громад чи областей.

Дізнатись більше про наявність ліків можна через сервіси:

■ за допомогою Telegram чат-бота Медичних закупівель Укоаїни



https://t.me/medpro_ukraine_bot

Тут можна знайти інформацію про те, які ліки, медвироби та в якій кількості закупаються ДП Медзакупівлі України, який залишок конкретного препарату в лікарнях вашої області цього препарату. А також статус закупівельних процедур, запланований графік постачання в Україну та фактичні дати постачання у регіони, залишки кожного препарату тощо;

■ на сайті "Є ліки":



<https://eliki.in.ua/>

■ на сайті "Ліки контроль":



<https://likicontrol.com.ua/>

Знайти спеціалізовані медзаклади для лікування онкозахворювання можна на сайті

НСЗУ, скориставшись електронною картою місць надання послуг за Програмою медичних гарантій:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-nadannia-poslug-za-programoiu>

На кожній сторінці карти є можливість виконувати пошук за фільтрами, розміщеними в окремих вкладках у верхній частині дашборду. За їх допомогою можна обрати область, громаду та населений пункт де Вам потрібно отримати послугу, форму власності та назву медичного закладу. Здійснити пошук можна за пакетами послуг, наприклад – №17 "Хіміотерапевтичне лікування та супровід пацієнтів з онкологічними захворюваннями у стаціонарних та амбулаторних умовах" або №18 "Радіологічне лікування". А також – за кодами послуг з електронного направлення, спеціалізацією медичного персоналу, кодом медичного втручання. Або ж зателефонуйте за номером телефону 16-77 – оператор контакт-центру НСЗУ надасть необхідну Вам інформацію.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

■ керівництву лікарні/поліклініки;

■ до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Паліативна медична допомога

Якщо у ветерана/ветеранки діагностували тяжку невиліковну хворобу або стан, він може отримувати паліативну допомогу. Це комплекс медичних послуг, які допомагають полегшити життя. Така допомога може бути надана людям з інсультами, онкологічними захворюваннями, розладами психіки, хронічною серцевою недостатністю, деменцією, цукровим діабетом, хворобою Альцгеймера тощо.

Існують дві форми паліативної допомоги:

- яка надається пацієнтам удома;
- яка надається у лікарні.

Стаціонарна паліативна медична допомога

Медична послуга надається в лікарнях, які уклали договір з НСЗУ на цей пакет послуг.

Послуга включає:

- Цілодобовий лікарський та медсестринський догляд.
- Контроль болю, симптомів та загального стану пацієнта.
- Проведення лабораторних аналізів та інструментальних обстежень (ЕКГ тощо).
- Медикаментозне забезпечення, у тому числі наркотичними анальгетиками.
- Надання харчування та засобів мобільності на весь період госпіталізації.

- Можливість перебування родичів із пацієнтом.

- Навчання родичів догляду за хворими.

Мобільна паліативна медична допомога

Медична послуга надається мультидисциплінарними командами закладів, які мають договір з НСЗУ. Пацієнт може отримати її удома або за місцем перебування.

Послуга включає:

- Виїзди мобільної паліативної команди для оцінки стану пацієнта.
- Оцінювання хронічного больового синдрому та його запобігання, лікування і контроль (у т.ч. призначення та виписки наркотичних та ненаркотичних анальгетиків).
- Проведення лабораторних аналізів та ЕКГ (за можливості – на місці).
- Оцінка та корекція нутриційного статусу.
- Організація стаціонару вдома за потреби.
- Оцінка та визначення потреб пацієнта/пацієнтки в асистивних засобах для мобільності.
- Забезпечення необхідними медикаментами, перев'язувальними матеріалами, медичними виробами.
- Навчання родичів догляду за пацієнтом.
- Телемедичні консультації для віддаленого спостереження.

Як отримати безоплатну паліативну медичну допомогу?

- Звернутися до свого сімейного лікаря або лікуючого лікаря (онколога, невролога, терапевта), який визначає потребу в паліативній допомозі.
- Отримати направлення на мобільну чи стаціонарну паліативну допомогу.
- Звернутися до закладу, який має договір з НСЗУ на надання стаціонарної або паліативної медичної допомоги.
- Уточнити інформацію про заклади в яких надається паліативна допомога можна в контакт-центрі НСЗУ за номером 16-77 або знайти їх на електронній карті місць надання послуг за Програмою медичних гарантій



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-nadannia-poslug-za-programoiu>

Які ліки доступні?

Паліативні пацієнти за програмою реімбурсації можуть отримати безоплатно або з частковою доплатою знеболювальні ліки. Зокрема, до переліку включено 5 видів морфіну в таблетках: чотири з них доступні безоплатно, один – з доплатою. А також – фентаніловий трансдермальний пластр.

Як отримати знеболення безоплатно?

Лікар вузької спеціалізації (онколог, невролог, паліативний лікар, тощо) признає препарат та формує план лікування в ЕСОЗ.

Сімейний лікар на основі існуючого плану лікування від лікаря спеціаліста, формує свій план для подальшого ведення паліативного пацієнта. **При цьому:**

- для пацієнтів із хронічним болем зумовленого не онко захворюваннями лікар ПМД має дотримуватися плану лікування лікаря-спеціаліста і у випадку, якщо лікування не діє, перенаправити пацієнта до спеціаліста для зміни схеми лікування;
- для пацієнтів з хронічним болем зумовленим онко захворюваннями лікар ПМД може самостійно визначати та міняти призначені лікарські засоби – на основі свого плану лікування лікар ПМД виписує рецепти за програмою реімбурсації.

Паліативні пацієнти з психічними розладами не перенаправляються на рівень ПМД. Психіатри, наркологи виписують рецепти на препарати для таких пацієнтів на основі свого плану лікування.

З рецептом зверніться до будь-якої аптеки, яка має відповідний договір з НСЗУ. Ви можете її розпізнати за наліпкою "Доступні ліки". Також знайти найближчу аптеку можна:

- через дашборд на сайті НСЗУ:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-vidpusku-likarskix-zasobiv>

- через чат-бот "Спитай Гриця":



https://t.me/SpytaiGrytsia_bot

■ зателефонуйте до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77.

Детальні умови отримання ліків та їхній перелік – за посиланням:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam/dostupni-liky-ta-insulini>

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

■ керівництву лікарні/поліклініки;

■ до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

ВІЛ, гепатити та інші інфекційні захворювання

Перебування в екстремальних та загрозливих для здоров'я умовах, контакт з кров'ю чи іншими біологічними рідинами людини є факторами ризику для інфікування вірусним гепатитом, ВІЛ. Важливо звертатись до лікаря для проходження профілактичних обстежень та раннього виявлення хвороби, якщо зараження відбулось.

Важливо пам'ятати, що ВІЛ-інфекція наразі не розглядається як смертельна хвороба. Це хронічне невиліковне захворювання. Завдяки регулярному прийому ліків

можна припинити руйнування імунної системи, пригнітити вірус та призупинити прогресування хвороби, отже – жити повноцінно, мати постійне статеве життя, народжувати дітей з мінімальним ризиком передачі інфекції.

Сімейний лікар зробить швидкі тести на ВІЛ та вірусний гепатит В та С, призначить інші обстеження чи консультацію лікаря-інфекціоніста за необхідності. Консультація спеціаліста та додаткові обстеження є безоплатними у закладах, які мають договір з НСЗУ.

ВІЛ



Діагностика, лікування та супровід осіб із ВІЛ та підозрою на ВІЛ здійснюється за направленням лікаря з надання ПМД з яким укладена декларація або лікуючого лікаря, або за самозверненням.

Схему лікування ВІЛ-інфекції, антиретровірусна терапія (препарати для лікування ВІЛ) є безоплатною для пацієнта та призначається лікарем-інфекціоністом.

Для пацієнтів з підозрою на ВІЛ безоплатними є такі амбулаторні послуги:

- тестування на ВІЛ та після тестове консультування, необхідні лабораторні дослідження;
- аналізи крові, сечі, кількість CD4, визначення навантаження ВІЛ у плазмі крові, обстеження на інфекції, що передаються статевим шляхом, інші дослідження;
- медичний нагляд, призначення антиретровірусної терапії, видача препаратів, моніторинг побічних реакцій;

- консультування членів сім'ї пацієнтів щодо профілактики, питань планування сім'ї;
- профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини;
- проведення медикаментозної постконтактної профілактики особам, які не пізніше 72 год звернулися до лікаря.

ГЕПАТИТ С



В Україні централізовано за кошти державного бюджету за програмами Міністерства охорони здоров'я закуповуються лікарські засоби для лікування вірусного гепатиту С, тому після консультації з лікарем-інфекціоністом та сформованого плану лікування, можна розпочати лікування безоплатно.

За окремими програмами є також можливість отримувати ліки для лікування хронічного гепатиту В. Наразі можна повністю вилікуватись від гепатиту С, який не перейшов в хронічну стадію, але неможливо повністю вилікуватись від гепатиту В.

Лікування гепатиту В проводиться з використанням протівірусних препаратів, але їхня основна дія спрямована на уповільнення процесів, що призводять до

цирозу печінки та зниження ризиків захворювання на рак.

В разі виявлення вірусних гепатитів, Ви маєте звернутись на консультацію до лікаря-інфекціоніста, пройти додаткові обстеження у закладі, який підписав з НСЗУ договір на амбулаторну допомогу.

Зверніть увагу, є можливість захистити себе від зараження гепатитом В шляхом вакцинавання. Це можна зробити в будь-якому віці, якщо Ви не впевнені, чи отримували таку вакцину раніше.

Якщо потрібне лікування у стаціонарі, за направленням отримати його можна безоплатно у тих закладах, які мають договір з НСЗУ на стаціонарну медичну допомогу.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;

■ до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Туберкульоз та інші захворювання органів дихання

В Україні високий рівень захворюваності на туберкульоз. Стрес, неправильне харчування, куріння, переохолодження на службі можуть сприяти його поширенню. Ризиком захворювання на туберкульоз є також довготривалий контакт з іншою особою, хворою на активну форму туберкульозу.

Симптоми, які можуть свідчити про туберкульозну інфекцію:

- кашель з або без наявності мокротиння довше двох тижнів;
- прожилки крові у мокротинні;
- біль у грудній клітці;
- слабкість, схуднення;

■ підвищення температури тіла (до 37,2°C - 38°C);

■ пітливість вночі.

За наявності таких симптомів або інших факторів, які могли б сприяти виникненню захворювання, наприклад, контакту з хворою людиною, обов'язково варто звернутись до лікаря. До фтизіатра можна звернутися самостійно – такі консультації надаються без направлення.

Посилання на скринінгову анкету для визначення можливого захворювання на туберкульоз



<https://tbtest.phc.org.ua>

ЛІКУВАННЯ ТУБЕРКУЛЬОЗУ

Пацієнт з туберкульозом може отримувати безоплатно медичну допомогу як в стаціонарі, так і амбулаторно під наглядом сімейного лікаря.



Послуги, які гарантовані державою та є безоплатними для пацієнта:

- консультування, амбулаторна та стаціонарна медична допомога;

- лабораторні дослідження: аналізи різних показників крові;
- коагуляційний гемостаз тощо;
- молекулярно-генетичні дослідження мокротиння;
- інструментальні обстеження: рентген, УЗД, бронхоскопія тощо;
- медикаментозна терапія;
- знеболення на всіх етапах діагностики та лікування;
- психологічна допомога;
- виявлення, діагностика та лікування супутніх захворювань із залученням інших спеціалістів;
- реабілітація.

Амбулаторне лікування стає можливим, коли пацієнти припиняють виділяти мікобактерію (тобто не можуть інфікувати інших) – це підтверджують лабораторними дослідженнями. Після закінчення стаціонарного лікування пацієнт отримує рекомендації та план лікування у фтизіатра та

переходить під спостереження сімейного лікаря. Сімейний лікар спостерігає за станом здоров'я пацієнтів з діагностованим туберкульозом та контролює приймання протитуберкульозних препаратів, призначених фтизіатром.

За необхідності лікар ПМД може надавати направлення на:

- лабораторні дослідження різних показників крові та сечі;
- забір та транспортування біоматеріалу пацієнта для бактеріологічних досліджень;
- інші дослідження;
- оцінювання слуху, гостроти зору та неврологічних симптомів.

Також лікар первинної медичної допомоги може скерувати пацієнта для надання спеціалізованої медичної допомоги щодо діагностики та лікування супутніх захворювань, що загострилися на фоні туберкульозу, або отримання інших медичних послуг, наприклад, з реабілітації.

ІНШІ ЗАХВОРЮВАННЯ ОРГАНІВ ДИХАННЯ



Якщо пацієнт/пацієнтка має симптоми захворювання системи органів дихання, необхідно звернутися до свого сімейного лікаря. Після огляду лікар за потреби виписує направлення на додаткові аналізи чи обстеження, а також на консультацію до фахівця, наприклад, пульмонолога. Аналізи,

обстеження та консультація пульмонолога за направленням – безоплатні.

Якщо пацієнт/пацієнтка потребує негайної госпіталізації, лікар видасть направлення одразу в стаціонар. У стаціонарі всі необхідні обстеження, аналізи та саме лікування також є безоплатними.

У разі, якщо стан пацієнта різко погіршився вдома, потрібно викликати екстрену медичну допомогу. Звернення до стаціонару з бригадою екстреної меддопомоги та

подальше лікування є безоплатними та не потребує направлення.

Для діагностики може виникнути потреба у бронхоскопії, яка також є безплатною.

БРОНХІАЛЬНА АСТМА ТА ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНІВ



Бронхіальна астма є одним з поширених станів системи органів дихання, що розвивається у військових через контакт з димом чи хімічними речовинами.

Лікування, обстеження та необхідні ліки хворий на астму чи ХОЗЛ може отримати безоплатно в рамках Програми медичних гарантій. Супровід та спостереження таких пацієнтів здійснюють лікарі первинної медичної допомоги – сімейний лікар/терапевт, з якими укладено декларацію. Лікар призначає лікування, виписує е-рецепт на ліки та за потреби створює е-направлення до профільного спеціаліста – алерголога, пульмонолога або на додаткові обстеження.

За наявності у пацієнта діагнозу бронхіальної астми або ХОЗЛ, ліки можна отримати безоплатно або з частковою доплатою за рецептом від лікаря в рамках програми "Доступні ліки".

Проте ліки – не єдина необхідна умова при боротьбі з астмою. Важливо уникати потенційних факторів ризику, які для кожної людини можуть бути різними. Астма вимагає системного лікування та постійного контролю лікарем.

Нагадуємо, що безоплатно пройти обстеження або записатися на консультацію до потрібного лікаря-спеціаліста можна за наявності е-Направлення у будь-якому закладі охорони здоров'я, який має договір з НСЗУ. Знайти найближчий заклад можна зателефонувавши до контакт-центру НСЗУ 16-77 або самостійно знайти на електронній карті місць надання послуг за Програмою медичних гарантій:



<https://nszu.gov.ua/dashboards/elektronna-karta-misc-nadannia-poslug-za-programoiu>

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Репродуктивне здоров'я

Військова служба та бойові дії можуть значно впливати на репродуктивне здоров'я.

Запальні захворювання органів тазу, тривалий стрес, травми органів сечостатевої системи, вживання певних медикаментів можуть призводити до:

- порушення менструального циклу

- розвитку патології органів сечостатевої системи.

Безплатно можна пройти гістероскопію – обстеження матки.

Підстави надання послуги:

- направлення лікаря з надання ПМД, якого обрано за декларацією про вибір лікаря;
- направлення лікуючого лікаря
- вік пацієнтки – від 50 років.

ЛІКУВАННЯ БЕЗПЛІДДЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ



Безплатно доступні послуги з лікування безпліддя за допомогою допоміжних репродуктивних технологій, зокрема процедура запліднення *in vitro*.

До програми входить:

- аналіз та інтерпретація попередніх досліджень;
- огляд та консультування пацієнта/пацієнтки;
- проведення контрольованої медикаментозної стимуляції яєчників у жінки, яка підлягає лікуванню за допомогою ДРТ;
- проведення аспірації вмісту фолікулів яєчників під контролем ультразвукового дослідження та пошук ооцитів у фолікулярній рідині жінки;

- знеболення етапу трансвагінальної аспірації, щоб забезпечити комфорт та знизити стрес від процедури, консультація анестезіолога;

- отримання сперми від чоловіка жінки, яка має показання до лікування безпліддя за допомогою ДРТ, а також спеціальна обробка сперми та підготовка її до запліднення;

- здійснення етапу запліднення яйцеклітин та культивування отриманих ембріонів;

- ембріотрансфер;

- забезпечення лікарськими засобами для проведення всіх етапів циклу ДРТ

Лікування здійснюється за електронним направленням від лікаря до медично-

го закладу, що спеціалізується у цій сфері. Команда медиків працює на основі мультидисциплінарного підходу, аби визначити найбільш ефективний план лікування безпліддя. Діагноз та програма лікування обговорюються в контексті індивідуальної медичної історії кожної людини.

Умови: вік 40 років (включно), встановлено діагноз - чоловіче або жіноче безпліддя.

Лікування може бути проведено як і в стаціонарі, так і в амбулаторних умовах, залежно від рекомендацій лікаря. Лікування є конфіденційним.

ЗАБІР, КРІОКОНСЕРВАЦІЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ РЕПРОДУКТИВНИХ КЛІТИН



Ця послуга надається на випадок втрати репродуктивної функції захисника/захисниці при виконанні обов'язків із оборони Вітчизни та інших покладених на них обов'язків.

Безоплатно доступні такі послуги:

- обстеження жінки/чоловіка;
- забір та кріоконсервація біологічного матеріалу жінки/чоловіка;
- зберігання кріоконсервованого біологічного матеріалу жінки/чоловіка;
- вік пацієнта/пацієнтки – 18-45 років.

Якщо впродовж шести місяців після припинення або скасування дії воєнного стану, військовослужбовець не звернувся до медзакладу з заявою про продовження зберігання репродуктивних клітин або використання, то подальше зберігання

здійснюється за рахунок власних коштів пацієнта. У випадку загибелі (смерті) військовослужбовця, репродуктивні клітини безоплатно зберігаються протягом трьох років.

Як отримати послуги?

Для отримання будь-якої з цих послуг необхідно звернутися до закладу охорони здоров'я, який уклав договір з НСЗУ на лікування безпліддя за допомогою допоміжних репродуктивних технологій.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Наркотичні або інші залежності

Постійний стрес і неможливість з ним впоратись можуть стати причиною вживання психоактивних речовин. Коли людина мусить підвищувати дозу, усе її функціонування зводиться до потреби вжити засіб наступного разу – такий вигляд має залежність.

Залежність може розвинути:

- від сильних знеболювальних, які можуть призначати під час поранення, проти хронічного болю, безсоння тощо, так і вживатись самовільно;
- через неефективне лікування хронічного болю (біль, який триває понад 3 місяці);
- неправильне дозування контрольованих лікарських засобів (коли призначені лікарські засоби не долають біль, безсоння, стрес тощо).

Варто звернутися по допомогу:

- якщо збільшили дозування нелегальних наркотичних препаратів (інших психоактивних речовин);
- самостійно підвищили дозування призначених Вам препаратів для отримання бажаного ефекту;
- повторюєте спроби кинути/контролювати використання певних психоактивних речовин.

У таких випадках необхідно звернутися до нарколога чи психіатра. До цих медичних фахівців Ви можете звернутися самостійно, без направлення.

У разі встановленого діагнозу "Синдром залежності", та за направлення лікуючого лікаря – нарколога або психіатра, надаватиметься замісна підтримувальна терапія.

Лікування пацієнтів із використанням препаратів ЗПТ відбувається амбулаторно або за місцем перебування пацієнта. Схема лікування, дозування та термін визначаються індивідуально.

В рамках надання безоплатних послуг передбачено:

- Скринінг психічних розладів, ТБ, ВІЛ, гепатитів.
- Розробка та коригування плану лікування.
- Забезпечення препаратами ЗПТ, оцінку прихильності до терапії
- Видача та доставку ліків для пацієнтів, які не можуть самостійно їх отримувати.
- Моніторинг та безперервність лікування з переглядом плану через рік.

Для повноцінного лікування може знадобитись не тільки медичний підхід та робота з психологом і психіатром, але і методи соціальної реабілітації.

Куди скаржитись у випадку порушень, які з Вами трапилися під час взаємодії з лікарями:

- керівництву лікарні/поліклініки;
- до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 чи подайте скаргу через сайт:



<https://nszu.gov.ua/gromadianam>

Ініціативи з психологічної допомоги

Для лікування залежностей можна звернутись до спеціалізованої державної лікарні у м. Києві - Київська міська наркологічна клініка "Соціотерапія":



<https://sociotherapy.org.ua>

Національна Гаряча Лінія з питань наркозалежності та замісної підтримувальної терапії: 0 800 507 727.

При наркотичній залежності можна записатись на безкоштовну онлайн-консультацію до нарколога або психолога на ресурсі



<https://help24.org.ua/uk/doctors>

Також можна звернутись в окремі центри лікування залежностей.

Як ветерану/ветеранці подати скаргу до НСЗУ: алгоритм дій

Якщо ветерану чи ветеранці відмовляють в наданні медичних послуг, передбачених Програмою медичних гарантій, або вимагають кошти за надання послуг, витратних матеріалів та лікарських засобів – необхідно скаржитися на такі дії недобросовісного надавача. Адже вартість медичних послуг закладам із договором сплачує НСЗУ.

Як діяти ветеранам у разі порушення їхніх пацієнтських прав?

1. Звернутися зі скаргою до керівника/адміністрації медзакладу.
2. Звернутися до НСЗУ. Скаргу можна направити у декілька способів:

■ За безкоштовним номером контакт-центру 16-77. Оператор гарячої лінії зафіксує скаргу та допоможе оформити звернення.

■ Надіслати звернення через онлайн форму, розміщену на офіційному вебсайті НСЗУ у розділі "Громадянам".



<https://nszu.gov.ua/gromadianam/online-formi/zvornotnij-zviazok-tut-vi-mozete-zalisiti-svoyi-zapi>

■ Надіслати офіційний лист на електронну пошту: **info@nszu.gov.ua**.

■ Надіслати лист на поштову адресу НСЗУ: **проспект Степана Бандери, 19, м. Київ, 04073**

Що варто вказати в скарзі?

1. Зазначте прізвище, ім'я та по батькові пацієнта, дату народження.
2. Зазначте дату події, викладеної у скарзі.
3. Правильно вкажіть назву лікарні.
4. Напишіть посаду, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка вимагала оплати

за медичні послуги, ліки чи інші матеріали чи відмовлялася надати послугу.

5. Детально опишіть ситуацію, яка з Вами сталася.
6. За можливості зазначте суму коштів, яку Вам довелося витратити, або яку з Вас вимагали. За наявності додайте копії чеків на ліки чи медичні послуги.
7. Вкажіть свої контакти, які допоможуть з Вами зв'язатися: номер мобільного чи

стаціонарного телефону, електронну адресу, поштову адресу.

Аби скарга мала позитивний результат – важливо надати якомога більше фактів та доказів вимагання коштів (чеки, фото чи відео, імена медпрацівників, які вимагали кошти). Це допоможе встановити факт вимагання та повернути пацієнту кошти.

Національна служба здоров'я України дякує ветеранам і ветеранкам за мужність і відданість Україні!

Ми працюємо над тим, щоб медичні послуги були доступними для кожної людини, яка захищала чи досі стоїть на захисті держави. Цей гід – один із практичних кроків у підтримці Вашого здоров'я та впевненості у доступі до медичної допомоги.

Також закликаємо органи місцевого самоврядування, заклади охорони здоров'я, громадські організації та всіх, хто працює з ветеранською спільнотою, поширювати цей гід, щоб кожен захисник і кожна захисниця отримали інформацію про своє право на гарантовану державою безоплатну медичну допомогу.

Програма медичних гарантій є універсальною і має на меті забезпечити всіх громадян безоплатними та ефективними медичними послугами, незалежно від соціального статусу чи місця проживання пацієнта.